

משרד העלייה והקליטה

Ministry of Aliyah and Immigrant Absorption

עברית

חינוך

מערכת החינוך בישראל

מהדורה שלישית

הופק על ידי

אגף מידע ופרסום

משרד העלייה והקליטה

רח' הלל 15, ירושלים 9458115

מנהלת האגף: **אידה בן שטרית**

עורכת הפרסומים בעברית: **לירון כהן-פור**

מספר קטלוגי: 0600815030

© כל הזכויות שמורות

ירושלים 2015

www.klita.gov.il

e-mail: info@moia.gov.il

מרכז מידע טלפוני ארצי: 03-9733333

הודפס על ידי המדפיס הממשלתי

5	מבוא
6	מערכת החינוך בישראל
6	חוק לימוד חובה
6	מבנה מערכת החינוך
7	שנת הלימודים ויום הלימודים
9	הרשמה למוסדות החינוך
9	קבוצות גיל במערכת החינוך
9	הרשמה למעונות או למשפחתונים
10	הרשמה לגן טרום-חובה
11	הרשמה לגן החובה
11	הרשמה לבית הספר היסודי ולחטיבת הביניים
12	הרשמה לבית הספר התיכון
13	החינוך היסודי והקדם-יסודי
13	מסגרות הטיפול בתינוקות ובפעוטות
15	גן טרום-חובה
16	גן חובה
17	בית ספר יסודי
19	חטיבת הביניים והחטיבה העליונה
19	חטיבת הביניים
19	החטיבה העליונה
25	הורים ובית הספר
26	ספרים וציוד לבית הספר
26	תשלומי הורים

27	סיוע לתלמידים עולים
27	סיוע כספי
27	סיוע לימודי
29	סיוע משרד העלייה והקליטה
30	סיוע נוסף
30	שירותים לכלל התלמידים
31	מסגרות חינוך נוספות
31	פנימיות וכפרי נוער
33	תלמידים מחוננים
34	תלמידים עם צרכים מיוחדים
34	חוק חינוך מיוחד
34	ועדת שילוב
34	ועדת השמה
35	תלמידים עולים לקווי למידה
35	מקורות סיוע נוספים
36	משרד הרווחה והשירותים החברתיים
38	משרד הבריאות
39	המוסד לביטוח לאומי
41	חינוך משלים וחינוך בלתי פורמלי
45	השכלה גבוהה
47	נספח 1: עצות שימושיות
51	נספח 2: שירותי נוער - לאן לפנות
53	נספח 3: תעסוקת נוער
55	כתובות וטלפונים

בחירת מסגרת החינוך המתאימה לילדיכם היא אחד הצעדים החשובים ביותר בתהליך הקליטה של משפחתכם. הסתגלותם של הילדים למסגרת זו היא הבסיס להשתלבותם בארץ ובחברה. לפיכך, ככל שיהיה בידכם יותר מידע על האפשרויות החינוכיות הפתוחות בפני ילדיכם, כך יגדלו סיכויי הצלחתם. אין באפשרות חוברת זו לתאר את כל אפשרויות הבחירה הקיימות, כי אם מטרתה לסייע לכם להכיר את מערכת החינוך בישראל, ולהקל את השתלבותם של ילדיכם במערכת החינוך. מידע מפורט יותר על בתי הספר תוכלו לקבל בסניפי משרד העלייה והקליטה או במחלקת החינוך של הרשות המקומית במקום מגוריכם.

בשאלות הנוגעות לקליטת תלמידים עולים בבתי הספר, ניתן לפנות למפקחים על קליטת העלייה במשרדים המחוזיים של משרד החינוך.

שימו לב!

המידע המתפרסם בחוברת זו הוא כלי עזר לצורך התמצאות בלבד ואינו מקנה זכאות לסיוע. המידע משתנה מעת לעת ולפיכך לפני שאתם נוקטים פעולה כלשהי, אנא בדקו זכאותכם.

מקורות המידע בעניין החוקים והנהלים הם הגופים הרשמיים, ואולם ייתכנו מקרים של שיבוש, טעות, פגם או אי-התאמה בין המידע המתפרסם כאן לבין החוקים והנהלים. במקרה כאמור, הקובע הם החוקים והנהלים ולא הפרסום בחוברת.

חוק לימוד חובה

חוק לימוד חובה (התש"ט-1949), המכונה "חוק חינוך חובה", קובע שכל ילד בישראל חייב ללמוד במסגרת חינוך (גן ילדים או בית ספר) מגיל 3 ועד גיל 17 (מגן ועד סוף כיתה י"ב). על-פי החלטת הממשלה, החל בשנת הלימודים תשע"ג, מספקת המדינה חינוך חינם לילדים מגיל 3-4 הלומדים בגנים ציבוריים. יישום החלטת הממשלה חל בהדרגה. עד שנת הלימודים תשע"ה, הוחל חוק לימוד חובה על ילדים מגיל 3 או 4 ביישובים מסוימים. החל בשנת תשע"ו, החוק אמור להיות מוחל על כלל הילדים מגיל 3 ומעלה.

לימודים בחינם ניתנים לתלמידים הלומדים בגני ילדים, בבתי ספר רשמיים ובבתי ספר על יסודיים. לפרטים נוספים ניתן לפנות למוקד המידע של משרד החינוך שמספרו: 1-800-250-025.

מבנה מערכת החינוך

מערכת החינוך בישראל נחלקת לארבעה זרמים: החינוך הממלכתי, החינוך הממלכתי-דתי, החינוך העצמאי ורשת מעיין החינוך התורני.

- החינוך הממלכתי - מערכת החינוך הממלכתי מחויבת לכל מקצועות הליבה, כלומר, למקצועות היסוד והחובה שנקבעו על ידי משרד החינוך. התכנים ושיטות הלימוד החינוך הממלכתי הם אחידים, כיוון שהם נקבעים על ידי מוסדות המדינה.
- החינוך הממלכתי-דתי - גם מערכת החינוך הממלכתי-דתי מחויבת לכל מקצועות הליבה, כפי שקיים בחינוך הממלכתי. נוסף לכך, מערכת החינוך הדתי מחויבת ללימודי קודש בהיקף של 40% מסך השעות המוקצות על ידי משרד החינוך.
- החינוך העצמאי ורשת מעיין החינוך התורני - זרמים אלו נמצאים במעמד "חינוך מוכר שאינו רשמי", כלומר, כל אותם בתי ספר שאינם בבעלות המדינה ו/או הרשויות המקומיות, אולם הם מפוקחים על ידי משרד החינוך, מתוקצבים על ידי המדינה, וברובם נלמדת תכנית הליבה.

נוסף על אלו, ישנם בתי ספר ממלכתיים משלבים - בבתי ספר אלו לומדים ילדים דתיים, רפורמיים וחילוניים יחדיו. בתי הספר הללו משלבים בתכנית הלימודים ובאורח החיים שלהם לימוד מן המקורות היהודיים בהיקף נרחב. להורים יש זכות לבחור לאיזה זרם ברצונם לשייך את ילדיהם, על-פי השקפת עולמם.

שיטות חינוך נוספות:

בעשורים האחרונים החלו להתפתח בישראל שיטות חינוך ייחודיות, השונות מן הנהוג במסגרות הרגילות, כגון הגן הדמוקרטי, שיטת מונטסורי, שיטת גן זורם, שיטת וולדורף (אנתרופוסופיה), חינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות) ועוד. רוב הגנים ובתי הספר הנוהגים לפי שיטות אלו פועלים באופן פרטי.

שנת הלימודים ויום הלימודים

גן הילדים

שנת הלימודים בגני הילדים מתחילה באחד בספטמבר ומסתיימת ב-30 ביוני. יום הלימודים מתחיל בדרך כלל בשעה 07:30 או 8:00 בבוקר ומסתיים בין השעות 13:00 ל-14:00.

צהרונים:

לאחר סיום שעות הפעילות של הגנים, הורים רבים בוחרים לשלוח את ילדיהם לצהרונים. בשל שעות העבודה הארוכות הנהוגות במשק ויום הלימודים הקצר הנהוג בגני הילדים, מסגרת הצהרון היא פתרון מעשי להורים עובדים. האפשרויות העומדות בפני ההורים הן רישום ילדיהם לצהרונים המופעלים בגנים עצמם דרך הרשויות המקומיות, רישום הילדים לצהרונים פרטיים ובאזורים בעלי עדיפות - רישום הילדים לצהרונים המוכרים על ידי משרד הכלכלה. התשלום בעבור ההשתתפות בצהרונים ושעות הפעילות משתנים מצהרון לצהרון.

החופשות בגני הילדים זהות לחופשות בבתי הספר היסודיים, ומתקיימות בחגי ישראל. לפרטים על מועדי החופשות, ניתן להיכנס לאתר האינטרנט של משרד החינוך שכתובתו: www.education.gov.il

בתי ספר יסודיים

שנת הלימודים בבתי הספר היסודיים מתחילה באחד בספטמבר ומסתיימת ב-30 ביוני. יום הלימודים מתחיל בדרך כלל בשעה 8:00 והלימודים נמשכים בד"כ עד השעה 13:00-14:00. יש מקומות שבהם מתקיים יום לימודים ארוך, והתלמידים שוהים בבית הספר עד שעות מאוחרות יותר. בבתי ספר שבהם מתקיים יום לימודים ארוך, נדרשים לעתים ההורים לשלם עבור המקצועות הנוספים ועבור פעילויות ההעשרה.

החופשות בבתי הספר היסודיים מתקיימות בחגי ישראל. לפרטים על מועדי החופשות ומשך החופשות, ניתן להיכנס לאתר האינטרנט של משרד החינוך שכתובתו: www.education.gov.il

בתי ספר על-יסודיים

שנת הלימודים בבתי הספר העל-יסודיים (חטיבת ביניים ותיכון) מתחילה ב-1 בספטמבר ומסתיימת ב-20 ביוני. תלמידי בתי הספר בחטיבות הביניים ובבית הספר התיכון מתחילים את הלימודים בשעה 8:00 בבוקר ומסיימים בין השעות 12:45 ל-15:00. בימי שישי מתקיימים לימודים רק בשעות הבוקר, בחלק מבתי הספר התיכונים אין לימודים ביום שישי. לוח החופשות זהה לזה של בתי הספר היסודיים.

קבוצות גיל במערכת החינוך

מסגרת	גיל
מעונות יום, פעוטונים, משפחתונים ציבוריים בפיקוח משרד הכלכלה ומשפחתונים פרטיים. בחלק ממעונות היום קיימת כיתת גן לבני 3	לידה ועד 3 שנים
גני טרום-חובה (גנים פרטיים, גני עירייה או גני מועצה)	3-4 שנים
גני חובה	5-6 שנים
בית ספר יסודי, כיתות א'-ו'	6 עד 12 שנים
חטיבת ביניים כיתות ז'-ט'	12 עד 15 שנים
חטיבה עליונה או בית ספר תיכון כיתות י'-י"ב	15 עד 18 שנים

הרשמה למעונות או למשפחתונים

ההרשמה למעונות ולמשפחתונים ציבוריים מתחילה ברוב המקרים בחודשים מרס-אפריל. ניתן להתעדכן בנושא פתיחת ההרשמה באגף מעונות יום ומשפחתונים שבמשרד הכלכלה, וכן בארגוני הנשים המפעילים את המעונות. כתובת אתר האינטרנט של משרד הכלכלה - האגף למעונות יום ומשפחתונים: www.moital.gov.il/meonot-yom

ההרשמה מתבצעת במעונות היום, ובמקרה של צהרונים ציבוריים - אצל רכזות הצהרונים.

כל ההורים נדרשים למלא שאלון הרשמה של משרד הכלכלה, לצורך רישום ילדיהם במערכת הממוחשבת של המשרד.

לשאלון ההרשמה נדרשים ההורים לצרף תעודת זהות/ספח רישום אוכלוסין שהילד רשום בו, תעודת עולה של שני ההורים, תלוש שכר (בד"כ של חודש מרס - על כך תישלח הודעה). אם ההורה לומד - יש לצרף תצהיר הורה לומד ואישור

מן האולפן. נוסף לכך, יש לצרף כל מסמך המאמת את מעמדם, אם ברצונם לקבל קדימות בקבלה למעון, או לשם קבלת תמיכה מן המדינה בשכר הלימוד, בהתאם לנדרש בנוהל. ההרשמה היא על בסיס מקום פנוי במעון.

משרד הכלכלה מעמיד לרשות ההורים מוקד לטיפול בקליטת שאלוני הרשמה ובבקשות לתמיכה בשכר הלימוד. המוקד פועל בשפות: עברית, רוסית, אמהרית וערבית.

מוקד הכלכלה: *2969 או 1222-2969.

ההרשמה למשפחתונים פרטיים משתנה בין משפחתון למשפחתון, ולעתים ניתן לרשום את הילד באמצע השנה (על בסיס מקום פנוי), אולם לרוב, ההרשמה נעשית כמה חודשים לפני תחילת השנה.

הרשמה לגן טרום-חובה

הורים המעוניינים לשלוח את ילדם לגן ילדים עירוני או לגן המסתייך למועצה מקומית או אזורית, חייבים לרשום את ילדם באופן מסודר ובמועד. ההרשמה לגני הילדים מתקיימת בדרך כלל בחודש ינואר ומתבצעת באמצעות הרשות המקומית.

בחינוך העצמאי, הרישום לגנים נעשה לפי שייכות לקהילה ובכפוף לנוהלי הגן.

ניתן לרשום את הילדים לגן בשני אופנים:

- **הרשמה באמצעות האינטרנט:** בחלק מן היישובים אפשר להירשם באמצעות האינטרנט.

ההרשמה בדרך זו אפשרית רק בתקופת ההרשמה ורק עבור תושבי הרשות המקומית

לפי מפת אזורי הרישום שקבע משרד החינוך. הרישום באינטרנט הוא רק השלב הראשון בתהליך, ולאחריו יישלחו בדואר לבית הנרשם אישור על ביצוע הרישום והחלטת השיבוץ.

- **הרשמה באמצעות תחנות הרשמה:** ניתן להירשם גם באמצעות תחנות הרשמה מקומיות. סמוך למועד ההרשמה יודיעו הרשויות המקומיות על מקומן של תחנות ההרשמה וזמני פעילותן ועל ההורים להגיע לתחנות אלו ולהירשם.

בעת ההרשמה, על ההורים לצרף הוראת קבע מאושרת וחתומה על ידי הבנק.

מידע מקיף על נוהלי ההרשמה לגני טרום-חובה ניתן למצוא **באתר משרד החינוך** שכתובתו: www.education.gov.il

הרשמה לגן החובה

תהליך ההרשמה לגני החובה דומה לתהליך ההרשמה לגני הטרום-חובה (ראו הכתוב בהרשמה לגן טרום-חובה). ההרשמה מתבצעת באמצעות הרשות המקומית, וקבלת הילד היא על פי אזור מגורים.

עולה שעלה ארצה אחרי תקופת ההרשמה הרשמית, עליו לפנות בהקדם האפשרי למחלקת החינוך של הרשות המקומית במקום מגוריכם כדי לרשום את ילדיו.

בעת רישום הילדים לגן החובה, יש להמציא את המסמכים שלהלן:

- תעודת זהות של שני ההורים/ספח רישום אוכלוסין שהילד רשום בו
- תעודת עולה

הרשמה לבית הספר היסודי ולחטיבת הביניים

על ההורים לרשום את ילדם לבית הספר טרם כניסתם לכיתה א'. ההרשמה לבתי הספר הממלכתיים והממלכתיים דתיים נעשית על ידי מחלקת החינוך של הרשות המקומית. לבתי ספר פרטיים נוהלי הרשמה משלהם.

ההרשמה לבתי הספר מתקיימת בדרך כלל בחודשים ינואר-מרס. אם הילדים ממשיכים ללמוד באותו בית ספר, אין צורך לרשום אותם בכל שנה. על העולים לרשום את ילדיהם לביה"ס סמוך ככל הניתן למועד עלייתם.

בבתי ספר יסודיים שבהם פועלות חטיבות צעירות, ההרשמה היא לגן חובה בגיל 5, ובשנה שלאחר מכן יש לרשום את הילד לכיתה א' (גיל 6).

בעת הרשמת הילדים לבית הספר, יש להציג את המסמכים שלהלן:

- תעודת זהות/ספח רישום אוכלוסין שהילד רשום בו
- תעודת עולה
- תעודה המעידה על סיום הלימודים בחו"ל.

גם בעת הרישום לבית הספר היסודי ולחטיבת הביניים, הרישום לבית הספר העצמאי נעשה בכפוף לנוהלי בית הספר.

למידע נוסף, פנו למחלקת החינוך של הרשות המקומית במקום מגוריכם.

הרשמת תלמידים עולים

יש לרשום תלמידים עולים לכיתות מקבילות לכיתות אשר בהן למדו בחו"ל. במהלך השבועות הראשונים ללימודים בבית הספר החדש, על בית הספר לזמן את הורי התלמיד העולה לפגישה עם היועץ החינוכי של בית הספר. אם לא

הוזמנתם לפגישה, פנו ובקשו פגישה. בפגישה ספרו על ילדכם, על כישרונותיו, התעניינותו בתחומים מיוחדים, או על קשיים שאולי היו לילד בעבר.

הרשמה לבית הספר התיכון

ההרשמה לבתי הספר התיכונים מתקיימת לקראת האביב, בדרך כלל בחודש מרס. נדרשים להירשם מי שסיימו כיתה ט' בחטיבת ביניים. האחריות לרישום מוטלת על ההורים, אך התלמידים יכולים להירשם בעצמם עם הצגת תעודת זהות/ספח רישום אוכלוסין או דרכון של הורה אחד לפחות, בצירוף הרשאה בכתב מההורה.

הרישום לבית הספר מתבצע על ידי הנהלת בית הספר והוא כולל ריאיון עם ההורים ועם הילד. כמו כן הרישום נעשה בכפוף למבחני כניסה שעל התלמיד לעבור (לפי תחום התמחותו של בית הספר).

המסמכים הדרושים:

- תעודת זהות של שני ההורים
- תעודות סיום של כיתות ח' ו-ט'
- אם התלמיד מגיע ללא ליווי הורים - יש להביא תעודת זהות של אחד ההורים בה רשום הילד והרשאה חתומה על ידי הורה
- תעודה המעידה על סיום הלימודים בחו"ל.

מסגרות הטיפול בתינוקות ובפעוטות

מעונות יום

מעונות היום נמצאים בפיקוח אגף מעונות יום ומשפחתונים במשרד הכלכלה. אגף מעונות יום ומשפחתונים פועל מתוקף חוק הפיקוח על מעונות התשכ"ה-1965, ופועלו נועד לעודד נשים להשתלב בשוק העבודה ובהכשרה מקצועית. בחלק ממעונות היום המופעלים על ידי ארגוני הנשים פועלת גם כיתת גן לילדים בגיל 3-4. נוסף על הפיקוח של ארגוני הנשים, נמצאות כיתות אלו בפיקוח משרד החינוך.

מעונות היום נועדו לסייע לאמהות לילדים בגיל הרך (מגיל לידה ועד 3 שנים), הנכללות באחת מקבוצות היעד המפורטות להלן:

- אמהות עובדות
- אמהות לילדים במצוקה
- אמהות במשפחות חד-הוריות
- אמהות עולות חדשות הנמצאות בארץ עד שנתיים מתאריך העלייה
- אמהות עובדות במושבים ובקיבוצים
- אמהות לומדות במוסדות להשכלה גבוהה

שעות הפעילות במעונות היום:

ימים ראשון-חמישי: 07:00-16:00, יום שישי וערבי חג: 07:00-13:00.

בחלק מן המעונות קיימת האפשרות ליום ארוך, כלומר, עד השעה 17:00 בימים ראשון-חמישי.

התשלום נקבע, במקרים רבים, על פי הכנסת המשפחה.

דמי החזקה והנחות: דמי החזקה זהים בכל המעונות, למעט מעונות המופעלים על ידי ארגונים שאינם מלכ"ר (מוסד ללא כוונת רווח). הורים העומדים בתנאי הזכאות עשויים לקבל סבסוד מן המדינה בעלות שכר הלימוד, שדרגתו נקבעת לפי תוצאות של מבחן תמיכה הבוחן את ההכנסה לנפש במשפחה תוך שקלול של גיל הילד.

אם שני ההורים לומדים באולפן, הם עשויים להיות זכאים להנחה המקסימלית בשכר הלימוד, בכפוף לתנאי הזכאות של משרד הכלכלה.

קיימים מקומות עבודה, בייחוד במגזר הציבורי, המציעים לעובדים מעונות יום במקום העבודה.

פרטים נוספים בנושאים כגון נוהלי הרשמה למעונות היום, דמי החזקה, קריטריונים לזכאות ורשימת מעונות יום ארצית ניתן למצוא באתר האינטרנט של משרד הכלכלה, שכתובתו: www.economy.gov.il

משפחתונים פרטיים

כמו במעונות היום, המשפחתונים מיועדים לתינוקות מגיל לידה ועד 3.5 שנים. המשפחתונים יכולים להיות בבעלות פרטית, במקרה זה הם בד"כ מופעלים בבית המטפלת. לרוב, מספר הילדים במשפחתון אינו עולה על שישה לכל מטפלת.

שעות הפעילות, החופשות, עלות המשפחתון ותנאים נוספים משתנים בין מסגרת למסגרת.

משפחתונים פרטיים אינם נמצאים בפיקוח ולכן **על ההורים לבדוק אם הסביבה מתאימה ובטיחותית לילדים**. להורים הבוחרים במשפחתון פרטי מומלץ להסתמך על המלצות הורים אחרים.

משפחתונים ציבוריים בפיקוח

כמו כן קיימים משפחתונים ציבוריים הפועלים בפיקוח - המטפלת המפעילה את המעון נמצאת בפיקוח של רכזת משפחתונים הפועלת מטעם הרשות המקומית ובפיקוח משרד הכלכלה. ההבדל העיקרי בין משפחתונים ציבוריים למעונות יום הוא שבמשפחתונים שוהים פחות ילדים מאשר במעונות יום, ובמשפחתונים יש מטפלת אחת לעומת כמה מטפלות במעונות.

חלק מהמשפחתונים פועלים חמישה ימים, ואחרים שישה ימים, ובהתאם לכך שעות הפעילות:

- **מתכונת של חמישה ימים** - ראשון-חמישי 7:00-16:30 או 7:30-17:00
- **מתכונת של שישה ימים** - ראשון-חמישי 7:00-16:00, ימי שישי וערבי חג 7:00-12:00.

מסגרות חינוכיות לתינוקות ולפעוטות מקובלות מאוד בישראל, אחוז הילדים הישראליים הנמצאים במסגרת כלשהי הוא מהגבוהים בעולם המערבי. רוב המסגרות לטיפול בגיל הרך משתדלות להעניק סביבה עשירה להתפתחותו הגופנית והשכלית של הילד. ברוב המסגרות הילדים גם מקבלים ארוחת בוקר וארוחת צהריים, וישנים את שנת הצהריים.

מסגרות הטיפול הפרטיות יקרות יותר מן הציבוריות. עולים עשויים להיות זכאים להנחה בתשלום על הטיפול בילדים במסגרות הציבוריות.

בעת בחירת המעון או הפעוטון, כדאי לתת את הדעת לנושאים שלהלן:

- היחס בין מספר העובדים למספר הילדים
- שעות הפעילות של המסגרת
- סביבה בטוחה לילדים
- הארוחות הניתנות במהלך הפעילות
- מס' חודשי הפעילות בשנה
- לוח חופשות
- תנאי שהייה נוחים לילדים
- עלות שכר הלימוד

גן טרום-חובה

גן טרום-חובה מיועד לילדים בגיל 3 עד 4 שנים. רבות מן הפעילויות בגן טרום-חובה מיועדות לסייע בהכנת הילדים לגן-החובה. גני טרום-חובה מופעלים בדרך כלל על ידי הרשויות המקומיות.

על-פי החלטת הממשלה, החל משנת הלימודים תשע"ג, מספקת המדינה חינוך חינם לילדים בגיל 3-4 הלומדים בגנים ציבוריים. יישום החלטת הממשלה חל בהדרגה. עד שנת הלימודים תשע"ה, הוחל חוק לימוד חובה על ילדים מגיל 3 או 4 ביישובים מסוימים. החל בשנת תשע"ו, החוק אמור להיות מוחל על כלל הילדים מגיל 3 ומעלה. לפרטים נוספים ניתן לפנות למוקד המידע של משרד החינוך שמספרו: 025-250-800-1.

מסגרות טרום-חובה לילדים בגיל 3-4:

- **גנים ממלכתיים:** גנים ממלכתיים פועלים מטעם משרד החינוך. חלק מן הגנים הממלכתיים הם גנים עירוניים הפועלים מטעם העירייה וחלק מהגנים הממלכתיים שייכים למועצות מקומיות ואזוריות.

- **גנים ממלכתיים-דתיים:** חלק מן הגנים הממלכתיים-דתיים (חמ"ד) פועלים מטעם העירייה וחלקם פועלים מטעם מועצות מקומיות ואזוריות.
- **גנים פרטיים:** ילדים רבים בישראל נשלחים לגנים פרטיים. רוב הגנים הפרטיים מוגדרים על ידי משרד החינוך כגנים מוכרים שאינם רשמיים. חלק מן הגנים הפרטיים מחזיקים בתפישה חינוכית אלטרנטיבית.

• גני חינוך מיוחד

על פי התקן, לומדים בגנים הממלכתיים והממלכתיים-הדתיים עד 35 ילדים. לכל קבוצה כזו אחראית גנת מוסמכת וסייעת. בדרך כלל מספר הילדים בגנים הפרטיים נמוך יותר. להורים הבוחרים בגן פרטי מומלץ לבדוק מראש כמה ילדים יהיו בקבוצה, וכמה גננות יהיו אחראיות לקבוצה.

שעות הפעילות וחופשות

שעות הפעילות וזמני החופשה משתנים ממסגרת למסגרת. לרוב, יום הלימודים בגנים הפרטיים ארוך יותר מאלה שבגנים המשותפים לעירייה, ובגנים הפרטיים מוגשות ארוחות חמות.

שעות הפעילות בגנים ממלכתיים וממלכתיים-דתיים:

ימים ראשון-חמישי: 07:30-13:30

יום שישי: 07:30-12:45

בחלק מן הגנים אשר מופעלת בהם הרפורמה המכונה "אופק חדש", שעת סיום הלימודים היא 14:00.

לוח החופשות בגנים הממלכתיים והממלכתיים-דתיים נקבע על ידי משרד החינוך.

גן חובה

כאמור, חוק לימוד חובה קובע שכל ילד בישראל חייב ללמוד במסגרת חינוך (גן ילדים או בית ספר) מגיל 3 ועד גיל 17. בגני החובה לומדים ילדים בני 5-6. הלימודים בגן חובה אינם כרוכים בתשלום שכר לימוד, אולם ההורים נדרשים לשלם עבור פעילויות וציוד, נוסף לדמי הרשמה ואגרות אחרות.

על פי התקן, לומדים בגני החובה עד 35 ילדים. לכל קבוצה כזו אחראית גנת מוסמכת וסייעת.

שעות הפעילות ולוח החופשות בגני החובה זהים לשעות הפעילות ולוח החופשות שבגני טרום-חובה.

תכנית הלימודים בגן החובה היא באחריות משרד החינוך, והיא מיועדת להקנות לילדים מיומנויות חברתיות וכן את היסודות ללימודי הקריאה, הכתיבה והחשבון. לקראת כל חג - יהודי, או לאומי - מתקיימים בגן פרויקטים ופעילויות לציון החג המתקרב. ההורים מוזמנים להשתתף בחלק מן הפעילויות כמו מסיבות, טיולים ואירועים מיוחדים.

בית הספר היסודי

בבית הספר היסודי לומדים תלמידים מכיתה א' עד כיתה ו'. שמות הכיתות בבית ספר יסודי ובתיכון מצוינים באותיות, כלומר, הכיתה הראשונה היא כיתה א', השנייה היא ב' וכך הלאה. כיתת התיכון האחרונה היא כיתה י"ב.

יש בתי ספר שבהם פועלות חטיבות צעירות. בחטיבות הצעירות לומדים תלמידים שגילם 5 עד 7 או עד 8, בכיתות גן חובה, כיתה א' ולעתים גם כיתה ב'. בבתי ספר אלו הכיתה הראשונה מכונה "גן".

תכנית הלימודים של בית הספר היסודי היא תכנית חובה אחידה הנלמדת בכל מערכת החינוך הרשמית. ועדת החינוך של כל בית ספר רשאית לבחור מקצועות/נושאים נוספים מתוך מגוון רחב של נושאים כתכנית נוספת, בדרך כלל במימון ההורים. בבתי ספר ממלכתיים-דתיים ניתן דגש ללימודי קודש.

המקצועות הבסיסיים הנכללים בתכנית הלימודים של רוב בתי הספר היסודיים הם עברית (שפה, דקדוק וספרות), חשבון, היסטוריה של עם ישראל והיסטוריה כללית, גאוגרפיה, טבע (מדע), אנגלית, תנ"ך, חינוך גופני, אמנות ומוזיקה.

כמו כן, בבית הספר מתקיימות פעילויות חינוכיות וחברתיות בשעות הלימודים ואחריהן. הפעילויות כוללות טיולים, ספורט, חוגים, מקהלות, סרטי קולנוע, פעילות התנדבותית, מסיבות לכבוד החגים וכד'. פעילויות אלו נחשבות לחלק בלתי נפרד מהתהליך החינוכי, והן עשויות לסייע בהשתלבות ילדכם בבית הספר. חלק מן הפעילויות כרוך בתשלום.

פעילות אופיינית למערכת החינוך הישראלית היא הטיול השנתי. כל כיתה יוצאת לטיול להכרת הארץ. משך הטיולים הוא בין יום אחד לתלמידי הכיתות הנמוכות ועד שלושה ימים לתלמידי הכיתות הגבוהות. הטיול משלב פעילויות חינוכיות (מחנאות, סיורים וכו') עם נופש, והוא כלי לגיבוש חברתי של הכיתה. לעתים מתבקשים ההורים להצטרף כמלווים. ההורים נדרשים להשתתף בחלק מעלויות הטיול.

בבתי הספר הממלכתיים יש ספריות, מעבדות, אולמות ספורט וחדרי מחשב. בבתי ספר ממלכתיים-דתיים יש גם בית כנסת או מקום המיועד לתפילה.

חשוב לאכול ארוחת בוקר בבית. בבתי הספר היסודיים בדרך כלל אין קפטריה או מזנון. על הילדים להביא מביתם אוכל לארוחת עשר. בבית הספר בדרך כלל לא אוכלים ארוחת צהריים. בבתי ספר שבהם מתקיים יום לימודים ארוך הילדים מקבלים ארוחות חמות מוכנות שההורים משתתפים במימון חלקי שלהן.

שירותי בריאות

שירותי הבריאות בבית הספר ניתנים לתלמידי כיתות א-ט מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי ובהתאם להנחיות משרד הבריאות. השירות ניתן באמצעות צוות בריאות הכולל אחות, רופא ואנשי בריאות אחרים לפי הצורך.

חטיבת הביניים

בחטיבת הביניים נכללות כיתות ז' עד ט'. יש להבחין בין חטיבות ביניים עצמאיות, כלומר - בית-ספר נפרד שלוש-שנתי (כיתות ז'-ט'), ובין חטיבות ביניים שהן חלק מבתי ספר שש-שנתיים הכוללים תיכון. שיבוץ התלמידים לחטיבות הביניים נעשה על פי אזורי רישום. בדומה לבתי הספר היסודיים, הורים רשאים לבחור בין החינוך הממלכתי לחינוך הממלכתי-דתי. **בתי ספר מכותבים:** ביישובים מסוימים ישנן חטיבות ביניים עצמאיות הקשורות לחטיבות עליונות עצמאיות. המשמעות היא שהתלמידים יכולים להמשיך את לימודיהם בבתי ספר תיכוניים מוגדרים הקשורים על פי הסכמים לחטיבות הביניים. ישנם יישובים שבהם תלמידי חטיבת הביניים העצמאית משובצים על ידי הרשות המקומית באופן אקראי. תלמידי חטיבת ביניים הלומדים בבית ספר שש-שנתי בדרך כלל ממשיכים ללמוד בחטיבה העליונה באותו בית ספר.

במידה שאין ביישוב חטיבת ביניים, ילמד התלמיד בחטיבת ביניים הסמוכה למקום מגוריו, זאת על פי הנחיות הרשות המקומית שבה גר התלמיד, באישורה ובתיאום עמה.

בחטיבת הביניים יש כיתות-אם ובהן לומדים תלמידים מכל רמות הלימוד. בכיתת האם לומדים התלמידים מספר מקצועות משותפים, וזו גם המסגרת שבה מתקיימות כל הפעילויות הלימודיות. מחנך הכיתה בדרך כלל מלמד מקצועות נוספים, והוא האחראי על אכיפת הנהלים והמשמעת, הערכת התלמידים והקשר עם ההורים.

נוסף למקצועות הנלמדים בכיתת האם, לומדים התלמידים מקצועות מסוימים, בעיקר אנגלית ומתמטיקה, בקבוצות למידה ברמות שונות. קבוצות אלו מכונות "הקבוצות".

בבתי ספר רבים מתקיימת פעילות אחרי שעות הלימודים, במסגרת חוגי רשות: מוזיקה, ריקודי עם, דרמה, ספורט ועוד. ההשתתפות ברוב החוגים כרוכה בתשלום.

החטיבה העליונה

בחטיבה העליונה נכללות כיתות י' עד י"ב. ישנם יישובים שבהם לומדים התלמידים בבתי ספר יסודיים שמונה שנתיים (כלומר - כיתות א'-ח'), ואז ממשיכים התלמידים ללמוד בתיכונים ארבע-שנתיים (כיתות ט'-י"ב). בתי

הספר התיכונים הם בתי ספר מוכרים, והם מופעלים על ידי הרשויות המקומיות או על ידי רשתות כמו אורט וכדומה, או על ידי עמותות.

בתי הספר התיכונים הם לעתים עיוניים בלבד, מקצועיים/טכנולוגיים בלבד, מדעיים בלבד, חקלאיים בלבד, או בתי ספר מקיפים הכוללים מגמות עיוניות ומגמות טכנולוגיות גם יחד.

משרד החינוך מפקח על תכניות הלימודים ועל בחינות הבגרות, וקובע את מקצועות החובה והיקף הלימודים המינימלי הנדרש לתעודת הבגרות.

המאפיין העיקרי של בית הספר התיכון הוא החלוקה למגמות לימוד ולמקצועות בחירה. לתלמידי בית הספר התיכון מוצעים מסלולי לימוד אחדים וכל תלמיד בוחר את המסלול המתאים לו. לכל בית ספר מבחר מגמות ומקצועות בחירה משלו, כגון מגמת ספרות, מגמת פיזיקה, מגמת קולנוע וכדומה.

בתי הספר התיכונים מציעים בדרך כלל מגוון רחב של פעילויות, ובהן חוגים, עבודות התנדבות, מוזיקה, ספורט, סרטי קולנוע וכו'. כל כיתה בוחרת ועד, וכל ועדי הכיתות בוחרים נציגים למועצת תלמידים המייצגת את כלל התלמידים. מועצת התלמידים מארגנת אירועים, מוציאה לאור את עיתון בית הספר ומייצגת את האינטרסים של התלמידים בפני ההנהלה.

בבואכם לחפש בית ספר תיכון המתאים לילדכם, תוכלו להתייעץ עם נציג מחלקת החינוך ברשות המקומית במקום מגוריכם או עם היועץ החינוכי של בית הספר. מידע ניתן לקבל גם אצל היועץ האישי שלכם במשרד הקליטה, או בארגוני העולים.

כמו כן ניתן לפנות אל המפקחים על קליטת העלייה במחוזות משרד החינוך.

רמות הלימודים

חלק ממקצועות הלימוד בבית הספר התיכון נלמדים ברמות לימוד שונות. רמת לימוד מוגדרת על פי מספר יחידות הלימוד הנלמדות במקצוע כלשהו. מספר יחידות הלימוד מציינ את מידת ההעמקה במקצוע, את רמת הקושי של הבחינה ואת מספר שעות הלימוד באותו המקצוע. טווח רמות הלימוד למקצועות השונים הוא בין יחידת לימוד אחת ל-5 יחידות לימוד. היקף הלימודים ליחידת לימוד אחת מוערך בכמות של 90 שעות לימוד בכיתה. פירוש הדבר שלמקצועות ברמה של 5 יחידות לימוד יוקדשו בערך 450 שעות לימוד.

מקצועות

התלמידים בבית הספר התיכון לומדים מקצועות מכל אחת מהקבוצות האלה:

- מקצועות ליבה - חובה

- מקצוע מורחב - חובה
- מקצועות בחירה נוספים

מקצועות ליבה - חובה

לשם קבלת תעודת בגרות בחינוך היהודי-ממלכתי חייבים התלמידים ללמוד את המקצועות שלהלן:

- תנ"ך - 2 יחידות לימוד
- מתמטיקה - 3/4/5 יחידות לימוד
- אנגלית - 3/4/5 יחידות לימוד (חלק מן המוסדות להשכלה גבוהה בארץ מקבלים ללימודים רק נבחנים שתעודתם כוללת לימודי **אנגלית** בהיקף של לפחות 4 יח"ל)
- ספרות - 2 יחידות לימוד
- היסטוריה - 2 יחידות לימוד
- לשון עברית והבעה - 2 יחידות לימוד
- אזרחות - 2 יחידות לימוד

בבתי ספר בחינוך הממלכתי-דתי חובת הלימודים היא כדלהלן:

- תנ"ך - 3 יחידות לימוד
- תורה שבעל-פה - 3 יחידות לימוד
- מחשבת ישראל - 1 יחידת לימוד
- מתמטיקה - 3/4/5 יחידות לימוד
- אנגלית - 3/4/5 יחידות לימוד (חלק מן המוסדות להשכלה גבוהה בארץ מקבלים ללימודים רק נבחנים שתעודתם כוללת לימודי **אנגלית** בהיקף של לפחות 4 יח"ל)
- ספרות - 1 יחידת לימוד
- היסטוריה - 2 יחידות לימוד
- לשון עברית והבעה - 2 יחידות לימוד
- אזרחות - 2 יחידות לימוד

מקצוע מורחב

על התלמידים ללמוד מקצוע מורחב בהתאם לתחומי התעניינותם, ברמה של 5 יחידות לימוד, להשתתף בתכנית הבית-ספרית במקצוע זה ולעמוד בהצלחה בבחינה החיצונית. המקצוע המורחב יוכל להיות אחד ממקצועות החובה (למעט אנגלית).

להלן חלק מרשימת המקצועות המאושרים על ידי משרד החינוך, שמתוכם יכול התלמיד לבחור. לא כל מקצוע מוצע בכל בית ספר. לרוב תלוי היצע המקצועות באוריינטציה של בית הספר:

מדעי החברה	אדריכלות
מדעי החיים	אמנות
מדעי המחשב	אמנות שימושית
מוזיקה	אופטיקה שימושית
מחשבת ישראל	אלקטרוניקה ומחשבים
מכונאות	ביולוגיה
מתמטיקה	גיאוגרפיה
ניהול וכלכלה	היסטוריה
הנהלת חשבונות	הנדסת בניין
חקלאות	ספרות עברית
יסודות הניווט הימי	עיצוב
ערבית	צרפתית
תיירות	פילוסופיה
מדע המדינה	כימיה
תושב"ע - תורה שבעל-פה	כלכלה
	לימודי ארץ ישראל

מקצועות בחירה נוספים

ישנם מקצועות בחירה נוספים שאושרו על ידי משרד החינוך כמקצועות שאפשר להיבחן בהם בחינת בגרות. תלמידים רשאים לבחור מקצועות בחירה נוספים בהתאם לתחומי התעניינותם ונטייתם האישית.

תעודת בגרות מלאה

תעודת הבגרות היא המסמך הדרוש להמשך הלימודים האקדמיים באוניברסיטה או במכללה. יש גם מעסיקים רבים הדורשים תעודת בגרות כתנאי להעסקה. התעודה מוענקת לתלמידי בתי ספר עיוניים, טכנולוגיים וחקלאיים, וכן לתלמידי ישיבות תיכוניות, העומדים בכל הבחינות ואשר עונים על כל הדרישות האחרות של זכאות לתעודת בגרות. תלמידים עולים זכאים להקלות מסוימות בבחינות ולעזרה בלימודים לקראת הבחינות, ראו להלן בפרק סיוע לתלמידים עולים.

מבנה תעודת הבגרות

תעודת הבגרות כוללת את רשימת המקצועות אשר בהם נבחן התלמיד בבחינות הבגרות החיצוניות של משרד החינוך או באישורו, היקף כל בחינה ביחידות לימוד ולצדה ציון, וכן את המקצועות שבהם נבחן על ידי בית הספר - בחינות פנימיות.

בחינות הבגרות החיצוניות נפרשות על פני שנתיים. בכל שנה נבחנים התלמידים בחלק מן הבחינות או בחלק מיחידות הלימוד.

מקצת הבחינות הן בחינות בעל-פה, ורובן מתבצע בכתב.

כדי לעמוד בבחינת בגרות יש להשיג ציון של 56 נקודות (מתוך 100). יש מקצועות שבהם רשאים התלמידים להיבחן שנית כדי לשפר את הציון.

דרישות מצטברות נוספות:

קבלת תעודת הבגרות מותנית גם בהשתתפות בתכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית קהילתית + חובות פנימיים, בהשתתפות בלימודי מדעים, ובהשתתפות בשיעורי חינוך גופני ובשעות מחנך.

פרויקט מחקר - עבודת גמר

תלמידים רשאים להמיר בחינת בגרות בעבודה במקצוע מסוים שאותו הם מגישים בסוף שנת הלימודים. העבודה מוגשת בסוף כיתה י"א ומבוססת על עבודה ומחקר עצמאיים. פרטים על כך ניתן למצוא באתר עבודות הגמר של משרד החינוך. (כניסה לאתר משרד החינוך שכתובתו: www.education.gov.il, ובלשונית "אתרי המשרד" יש לבחור את אתר "עבודות גמר").

בחינות בגרות לתלמידים עם לקויי למידה

תלמידים שאובחנו כלקויי למידה עשויים להיות זכאים להתאמות מסוימות בבחינות הבגרות. כך למשל, יש מקצועות שבהם ניתן להיבחן בעל פה במקום בכתב. למידע נוסף, פנו לבית הספר או לאגף הבחינות במשרד החינוך. ראו רשימת כתובות ומספרי טלפון.

תעודת גמר תיכונית

תעודה זו מוענקת לתלמידים שהשלימו את בחינות הבגרות באופן חלקי בלבד ולפיכך אינם זכאים ללמוד במוסד השכלה גבוהה. אפשר להשלים את הלימודים הדרושים במועד מאוחר יותר ולקבל תעודת בגרות מלאה. תעודת גמר מאפשרת לתלמיד להירשם כמועמד לבית ספר "טכנאים והנדסאים", אם נבחן במקצועות: מתמטיקה ברמה של לפחות 3 יחידות לימוד, אנגלית ברמה של לפחות 3 יח"ל, והבעה והבנה ברמה של לפחות 1 יח"ל.

נבחנים חיצוניים (אקסטרניים)

תלמידים שנשרו מבית הספר התיכון או תלמידים הרוצים לקבל תעודה ברמה גבוהה מזו שכבר קיבלו, יכולים להשלים את לימודיהם בבית ספר אקסטרני על פי תכנית לימודים דומה מאוד לזו של בית הספר התיכון הרגיל. בבתי ספר אלה התלמידים יכולים להשלים את לימודיהם ולגשת לבחינות הבגרות.

תלמידים אקסטרניים שאין בידם תעודת סיום כיתה י' חייבים לעמוד בבחינות מוקדמות ברמת כיתה י' במספר מקצועות, לפני שהם ממשיכים בלימודיהם לקראת בחינות הבגרות. תלמידים עולים הניגשים לבחינות הבגרות במסגרת אקסטרנית זכאים, בדרך כלל, לאותן הקלות הניתנות לתלמידים עולים בבתי ספר תיכוניים רגילים.

תעודת הבגרות המוענקת לבוגרי בתי ספר תיכוניים רגילים וזו המוענקת לנבחנים אקסטרניים הן שוות ערך לחלוטין. עם זאת יש לציין שבדרך כלל עדיף ללמוד לבחינות הבגרות במסגרת בית ספר תיכון רגיל.

בית הספר מעודד מעורבות הורים. במסגרת עידוד מעורבות ההורים, הם לעתים מוזמנים להשתתף באירועים מיוחדים כגון מסיבות לכבוד החגים ומסיבות סיום שנת הלימודים. לעתים מתבקשים ההורים להצטרף כמלווים לטיולים ולפעילויות הנעשות מחוץ לכותלי בית הספר.

קשר ההורים עם הסגל הפדגוגי של בית הספר

חשוב לקיים קשר שוטף עם מחנכי הכיתות, כדי לקבל ולהעביר מידע על התפתחות הילדים, על הנהלים בבית הספר, על תכנית הלימודים של הכיתה, על דרכי הלמידה ועל הפעילות החינוכית-חברתית המתקיימת בה. ברוב בתי הספר ההורים מוזמנים למפגשים עם המורים כשלוש פעמים בשנה. המפגש הראשון - אספת ההורים - מתקיים בדרך כלל בתחילת שנת הלימודים, במטרה לאפשר להורים לפגוש את מחנכי הכיתות, לקבל מידע כללי ולשלם את תשלומי ההורים (ראו בהמשך). ברוב בתי הספר משמשת אספת הורים זו לבחירת ועד הורים המונה שניים-שלושה הורים. בפגישות הבאות מקבלים ההורים דיווח על התקדמות הילד, וזו הזדמנות לשוחח עם מחנך הכיתה על כל נושא הקשור לילדכם.

אם יש צורך, ההורים יכולים לפנות למחנך הכיתה ולבקש לתאם עמו פגישה. אתם יכולים לבקש מהמורה למסור לכם דו"ח התקדמות שבועי או חודשי. לעתים שולחים המורים הודעות בכתב להורים באמצעות הילדים.

הורים יכולים לבקש תיאום פגישה עם מנהל בית הספר או עם היועץ החינוכי בבית הספר כדי לשוחח על בעיות שהתעוררו.

ועד הורים

כאמור, בכל כיתה בוחרים ההורים שניים-שלושה נציגים לוועד ההורים. תפקידי ועד ההורים משתנים מכיתה לכיתה ומבית ספר לבית ספר, אך בדרך כלל הם כוללים סיוע בארגון פעילויות מיוחדות, גיוס הורים מלווים לפעילות מחוץ לבית הספר, איסוף כספים מן ההורים לרכישת שי למורים בסוף השנה וכד'.

מתוך ועדי ההורים של כל הכיתות יחדיו נבחרים כמה נציגים אשר נמנים עם ועד ההורים הכללי של בית הספר. ועד ההורים הכללי בוחר מספר חברים היושבים בוועדה משותפת להורים ולמנהל. ועדה זו דנה בשאלות ארגוניות וחינוכיות. מאחר שלעתים ההורים רשאים לקבוע 25% מתכניות הלימודים, מעורבותם עשויה לעתים להשפיע על איכות הלימודים בבית הספר. ועד ההורים בוחר נציגים לוועד ההורים הארצי המייצג את האינטרסים של ההורים והתלמידים בפני משרד החינוך, הכנסת, ארגוני המורים וגופים רשמיים אחרים.

אף שהלימודים בבית הספר הם ללא תשלום, על ההורים לממן את רכישת ספרי הלימוד, מכשירי כתיבה וציוד אחר. בתי הספר מוסרים לתלמידים רשימת ספרי לימוד, ציוד לימודי, חומרים לשיעורי אמנות וכדומה. בחלק מבתי הספר נעשית רכישה מרוכזת של ספרי לימוד במחירים מוזלים.

לפעמים ניתן לרכוש ספרי לימוד משומשים מתלמידים בוגרים. יש מקומות אשר בהם מתקיימים ירידי ספרים בחסות בתי הספר, המרכזים הקהילתיים או גופים אחרים. חנויות המתמחות במכירת ספרי לימוד לעיתים מוכרות גם ספרים משומשים.

בבתי הספר בישראל בדרך כלל אין תאים אישיים עם מנעול או מתקנים אחרים לאחסון חפציו האישיים של התלמיד. פירוש הדבר שהתלמיד נדרש לשאת את הספרים ואת הציוד הנלווה לבית הספר ובחזרה. בעת רכישת ילקוט חשוב לוודא שהוא מתאים לילד ומצויד ברצועות חזקות ובאבזמים טובים. חשוב שהילקוט יהיה בלתי חדיר למים. בחרו בילקוט בעל גב אורתופדי המיועד לילדים. עם זאת, אפילו הילקוט הטוב ביותר עשוי להכביד על הילד, בייחוד בכיתות הנמוכות. חשוב לארגן את הספרים ואת הציוד כך שהילד ייקח לבית הספר רק את הדרוש לו בכל יום. יש ילדים המעדיפים לגרור את הילקוט על מנשא בעל גלגלים.

תשלומי הורים

כאמור לעיל, על פי חוק חינוך חובה, הלימודים ניתנים בחינם לתלמידים שעליהם חל החוק, אולם ההורים נדרשים לרכוש בשביל ילדיהם את כל ספרי הלימוד והציוד הלימודי הדרוש. התשלומים שבתי הספר והרשויות המקומיות יכולים לגבות מהורי הילדים נחלקים לשני סוגים: תשלומי חובה ותשלומי רשות. בתשלומי החובה נכללים ביטוח תאונות אישיות וביטוח לבריאות השן, ובתשלומי הרשות נכללים טיולים וספורט לימודיים, תכנית לימודים נוספת (תל"ן), סל תרבות ועוד.

מידע על תשלומי ההורים מתפרסם בעיתונות ובאתר האינטרנט של משרד החינוך שכתובתו: www.education.gov.il

תלמידים עולים, משפחות חד-הוריות ומשפחות ממעמד סוציו-אקונומי נמוך עשויים להיות זכאים להנחות, כמפורט בפרק שלהלן (סיוע לתלמידים עולים).

סיוע לתלמידים עולים

תלמידים עולים חדשים או תלמידים תושבים חוזרים זכאים לסיוע לימודי ולעתים גם לסיוע כספי ממשרד החינוך בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בחוזר מנכ"ל של משרד החינוך לקראת כל שנת לימודים. להלן פירוט סוגי הסיוע:

סיוע כספי

השתתפות בהוצאות חינוך (סל קליטה/אגרת חינוך לתלמידים עולים)

תלמידים עולים זכאים לסיוע במימון חלק מהוצאות החינוך. הסיוע הכספי מועבר למוסדות החינוך עבור המשפחות באמצעות הרשויות המקומיות. מנהלי בתי הספר נושאים באחריות להודיע להורים על קבלת הסיוע ממשרד החינוך ולהבטיח שייעשה שימוש נאות בכספים הללו. מידת הסיוע תלויה בשלב החינוך, במשך שהותו של התלמיד בישראל ובארץ מוצאו. לבריור תנאי הזכאות המדויקים, ניתן להתעדכן במשרד החינוך.

סיוע לימודי

הקצאת שעות ייחודיות לרכישת השפה, להעשרתה ולהשלמת פערים במקצועות הלימוד

משרד החינוך מעביר לבתי הספר שעות תגבור ייחודיות בעבור תלמידים עולים חדשים. מספר השעות משתנה בהתאם לתאריך עלייתם, שלב החינוך, ארץ המוצא ועל-פי מספר התלמידים העולים הרשומים בבית הספר. שעות התגבור האלו הן לשם הקניית השפה העברית כשפה שנייה, שיפור השפה והעשרתה ולשם השלמת פערים במקצועות הלימוד השונים. גם תושבים חוזרים זכאים לשעת תגבור אחת בשבוע לשיפור העברית ולהשלמת פערים במקצועות הלימוד. אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך הוציא הנחיות להפעלת השעות המוקצות לתלמידים עולים ולתושבים החוזרים. לבריור נוספים ניתן לפנות למשרד החינוך.

הערות:

- כל שעות התגבור מתקיימות בקבוצות. ככל שמספר התלמידים העולים בבית הספר גדול יותר, כך יוכל בית הספר להקצות שעות רבות יותר לשיעורי עזר ותגבור.
- שעות ייחודיות לתלמידים עולים מוקצות לביה"ס אוטומטית.
- שעות ייחודיות לתלמידים שהם תושבים חוזרים יועברו על-פי בקשת ביה"ס. ביה"ס צריך לפנות למפקחי/למרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות לשם קבלת השעות בצירוף טופס פרטי נוסע.

התאמות בתנאי היבחנות של תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים בבחינות הבגרות

תלמידים עולים חדשים או תושבים חוזרים נדרשים להיבחן בבחינות הבגרות ככל התלמידים במערכת החינוך בישראל.

במטרה לסייע לקליטתם הנאותה של התלמידים העולים בארץ, ומתוך רצון להתחשב בקשייהם הלימודיים ולגשר על פערי השפה, משרד החינוך מאפשר להם להיבחן בתנאי היבחנות ייחודיים - על-פי תנאי זכאות מסוימים (בהתאם לתאריך העלייה, לארץ המוצא, לגיל העלייה ועוד). מימוש הזכאות ותוקפה נבחנים ביחס לכל מקרה ומקרה.

אפשרויות היבחנות הקיימות במערכת על פי חוזר מנכ"ל:

1. תרגום שאלוני הבחינה לשפות (בתנאים מסוימים)
2. תוספת זמן לבחינות הבגרות בכתב
3. תוספת ניקוד לציין הבחינה
4. שימוש במילונים דו-לשוניים
5. בתנאים מסוימים ובמקצועות מוגדרים תתאפשר בחינה בעל-פה
6. התעלמות משגיאות כתיב

שימו לב!

המפורט לעיל עשוי להשתנות מעת לעת, יש להתעדכן באתר משרד החינוך.

סוגי ההתאמות המדויקים, מימוש הזכאות ותוקף הזכאות להתאמות תלויים בגורמים רבים כגון תאריך העלייה וארץ המוצא, ויש לבחון כל מקרה לגופו. כמו כן, ייתכנו מקרים שתתאפשר קבלת התאמה מסוימת המבטלת זכאות להתאמה אחרת.

לקבלת מידע על ההתאמות, על העולה לפנות לרכז/ת העולים או לגורם המוסמך לעניים בבית ספרו. רכז העולים יסייע לתלמיד ובמידת הצורך יפנה הרכז אל אגף הבחינות שבמשרד החינוך.

מידע בנושא קליטת תלמידים עולים במערכת החינוך ומספרי טלפון של מפקחי/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות ובמטה ניתן למצוא באתר אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך שכתובתו: www.education.gov.il/olim, וכן בטלפון שספרו: 02-5603619/20.

סיוע משרד העלייה והקליטה

משרד העלייה והקליטה מפעיל פרויקטים ייחודיים בתחום הלימודי ובתחומי העשרה ושילוב בקהילה, שתכליתם לסייע לעולים, לבני עולים ולתושבים חוזרים להשתלב בבתי הספר ובחברה בכללותה. לקבלת תנאי הזכאות המלאים, יש לפנות ליועץ קליטה בקהילה של משרד העלייה והקליטה באזור מגוריהם.

בתחום התגבור הלימודי, מפעיל המשרד תכניות כגון **תכנית פל"א** (פעילות לימודים אחרת), תכנית בפריסה ארצית המיועדת לתגבור לימודי ולהעצמה חברתית לתלמידי חטיבת הביניים והתיכון. התכנית מופעלת לאחר שעות הלימודים בבתי הספר או במתנ"סים. תכנית נוספת הנכללת בתחום התגבור הלימודי - **מחשב לכל ילד** - תכנית המופעלת בשיתוף עם עמותת "מחשב לכל ילד" מטעם משרד ראש הממשלה. במסגרת התכנית, ילדים מכיתות ב' ועד י"א שנמצאו זכאים, מקבלים ערכת מחשב הכוללת מחשב נייד, שירותי תוכנה ותפעול, וכן קורס לרכישת מיומנויות מחשב.

בתחומי ההעשרה ושילוב בקהילה, מפעיל המשרד תכניות כגון **פרויקט רובוטיקה**, תכנית הכוללת קורסים במדע, חלל ורובוטיקה לילדים, בשיתוף עם עמותת Ytek. תכנית נוספת היא **תכנית מחוברים** - פרויקט המיועד לנוער עולה מתגודד, הפועל מטעם משרד העלייה והקליטה ובשיתוף עם הרשויות המקומיות. הפרויקט הוקם לשם איתור ומניעה של חברות של בני נוער עולים ובני עולים, המתגודדים בשעות הערב והלילה ברחובות, זאת על ידי הפעלת מועדון חברתי ומדריכי רחוב.

נוסף על אלה, מפעיל המשרד תכניות חינוך ופנאי כגון תכנית הכנה לכיתה א', מרכזי למידה, חוגים ועוד, ברשויות המקומיות אשר בהן קיים ריכוז גדול של אוכלוסיית עולים ובני עולים.

לבירור תנאי הזכאות ולקבלת פרטים על הפעלת פרויקטים נוספים, אנא פנו ליועץ קליטה בקהילה של משרד העלייה והקליטה באזור מגוריהם.

משפחות אשר להן שני ילדים ומעלה באותו בית הספר, משפחות חד-הוריות ומשפחות מעוטות יכולת עשויות לקבל הנחות נוספות. לקבלת פרטים נוספים יש לפנות לבית הספר.

תלמידים למשפחות ממעמד סוציו-אקונומי נמוך או מאזורי שיקום שכונות עשויים להיות זכאים למענקים מטעם משרד החינוך בהתאם לאמות מידה מסוימות.

מענקים למשפחות חד-הוריות מן המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי מסייע בהשתתפות בהוצאות לימודים למשפחות חד-הוריות וכן למשפחות אשר להן 4 ילדים או יותר המקבלות קצבאות קיום - העומדות בתנאים שנקבעו על ידי המוסד לביטוח לאומי.

המענק משולם בעד ילדים שמלאו להם 6 שנים ועדיין לא מלאו להם 14 שנים, והוא מועבר בתחילת כל שנת לימודים לחשבון הבנק שאליו מועברת קצבת הילדים.

כדי לקבל את המענק יש לפנות לסניף המוסד לביטוח הלאומי הקרוב ביותר למקום מגוריהם. לפרטים, בדקו גם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי שכתובתו: www.btl.gov.il.

שירותים לכלל התלמידים

שירותים חינוכיים משלימים ניתנים לכל התלמידים הזקוקים להם (ובהם גם עולים חדשים). השירותים עשויים לכלול שיעורי הוראה מתקנת לתלמידים המתקשים במקצועות מסוימים או לתלמידים החייבים להשלים חומר. בפועל, היקף העזרה הנוספת שהתלמידים מקבלים תלוי במידה רבה במספר שעות ההוראה הנוספות המוקצות לבית הספר ובמספר הילדים הזקוקים לשעות אלה. ישנם בתי ספר שבהם מסייעות מורות חיילות או בנות השירות הלאומי לתלמידים בעבודה בכיתה או בהכנת שיעורי הבית. יש רשויות מקומיות שמחלקת החינוך שלהן מקיימת שיעורי עזר או עזרה בהכנת שיעורי הבית לאחר שעות הלימודים. גם תכניות אלה תלויות בזמינות המשאבים ובמספר הילדים הזקוקים להן. ההורים הם בדרך כלל אלה הפונים והמבקשים להעניק לילדיהם את הסיוע הדרוש. פירוט נוסף ראו בפרק "הורים ובית הספר". אם לא ניתן לקבל את הסיוע הדרוש מבית הספר, על ההורים לדאוג לכך באופן פרטי. בסוף החוברת מופיעה רשימת ארגונים המעניקים שיעורי עזר ללא תשלום, או בתשלום סמלי לתלמידים עולים.

ברוב בתי הספר כולל הסגל הפדגוגי גם יועץ חינוכי. היועצת מטפלת בילדים חריגים, כולל תלמידים מחוננים ותלמידים בעלי צרכים מיוחדים, ומכינה בעבורם תכנית מיוחדת. היועצת גם מנחה תלמידים בבחירת בית ספר מתאים לקראת סיום הלימודים בבית הספר היסודי.

בחלק מבתי הספר ניתנים שירותי ייעוץ פסיכולוגי. שירותי הייעוץ מוצעים על ידי משרד החינוך (שירות פסיכולוגי ייעוצי - שפ"י) וכן באמצעות הרשויות המקומיות. למידע נוסף ראו פרק "שירותי נוער".

מסגרות חינוך נוספות

פנימיות וכפרי נוער

פנימייה

פנימייה היא מסגרת חינוכית לילדים ולבני נוער, המהווה מסגרת חיים טוטאלית. אוכלוסיית החניכים כוללת בעיקר נערים ילידי הארץ, יוצאי אתיופיה ויוצאי חבר העמים לשעבר.

החינוך בפנימייה שם דגש על הקניית ערכים חברתיים ולאומיים ועל הצלחה בלימודים ובבחינות הברגרות. בפנימיות קיים מרכז לקידום לימודי המיועד לתלמידים הזקוקים לעזרה בלימודים.

קיימים סוגים שונים של פנימיות בישראל: פנימיות חינוכיות לסוגיהן ופנימיות טיפוליות לסוגיהן.

הפנימייה החינוכית היא פנימייה השמה דגש עיקרי על תהליכי למידה בדרך כלל במסגרת בית-ספרית נורמטיבית, והיא פועלת בחסות משרד החינוך ובאחריותו. הפנימייה החינוכית מיועדת לנערים ונערות, בד"כ מכיתה ז' ומעלה.

הפנימייה הטיפולית היא פנימייה המיועדת לכל בני הגיל, מן הגיל הרך ואילך, ומטרתה לתת מענה למצוקות שונות. הדגש העיקרי בה ניתן על תהליכי טיפול, והיא פועלת בחסות משרד הרווחה והשירותים החברתיים ובאחריותו.

כפרי נוער

לעתים הפנימיות הן חלק מכפר נוער - זוהי קהילה חינוכית הכוללת בית ספר,

פנימייה ולעתים גם משק חקלאי ופינות חי. לסביבה החברתית והגאוגרפית יש משקל רב בטיפוח בני הנוער ובקידום, תוך כדי התנסות בנייהול חיים עצמאיים. יום שגרתי בכפר הנוער כולל השכמה, ארוחת בוקר ולימודים בבית הספר. בשעות אחר הצהריים החניכים והחניכות משתתפים בחוגים או בפעילות חברתית בהתאם לפעילות השבועית.

בפנימייה יש חדרי מגורים שבהם לנים 3-4 תלמידים בחדר, וכן מועדון משותף לכל קבוצה המונה 30-40 חניכים.

לכל קבוצה יש אם בית ומדריך, אשר מלווים אותם משעת ההשכמה ועד השינה. בכפר הנוער קיים חדר אוכל המספק שלוש ארוחות ביום, שירותים רפואיים ועוד.

החניכים מחויבים לתורנויות עבודה, בדרך כלל במשק החקלאי, אם קיים, וכן לתרום לקהילה בפעילות התנדבותית. הגישה הכוללת מאחורי הקמת כפני הנוער שואפת לעודד פוטנציאל חינוכי וקידום לימודי, תוך כדי העצמה אישית של כל חניך מחניכי כפר הנוער.

צוות הכפר דואג לקיים קשר עם משפחות החניכים.

ישיבות תיכוניות ואולפנות

הלימודים בישיבות תיכוניות מיועדים לנערים הרוצים לשלב לימודים תיכוניים עיוניים עם לימודי קודש ומסגרות חברתיות. קיים מגוון רחב של ישיבות תיכוניות בכל רחבי הארץ.

מסגרת המקבילה לישיבה התיכונית היא האולפנה, המיועדת לבנות, וגם בה ניתן תגבור של לימודי קודש ופעילויות חברתיות לצד הלימודים העיוניים.

כמו כן, קיימות ישיבות פנימייה המסווגות כ"מוכרות שאינן רשמיות", והן משויכות בעיקר למגזר החרדי. הדגש בישיבות אלו הוא על לימודי קודש, אף שיש גם כאלה שבהן נלמדים גם מקצועות חול.

המינהל לחינוך התיישבותי-פנימייתי ועליית הנוער שבמשרד החינוך הוא הגוף המפקח על החינוך הפנימייתי. בפיקוחו קיימים בארץ מאות כפרי נוער ופנימיית חינוכיות מכל זרמי החינוך (ממלכתי, ממלכתי-דתי, בתי ספר ימיים, חברות נוער בקיבוצים, ישיבות, אולפנות ועוד).

את רשימת כל מוסדות החינוך שבפיקוחו של המינהל לחינוך התיישבותי ניתן למצוא באתר האינטרנט שכתובתו: <http://kfar-olami.org.il>

מעונות חסות

מעונות החסות מיועדים לבני נוער במצבי סיכון. מעונות החסות מציעים שירותים המיועדים לסייע לתלמידים להסתגל לחברה.

מעונות לחינוך מיוחד

מעונות החינוך המיוחד כוללים פנימיות והוסטלים המיועדים לאוכלוסיות ברמות שונות של יכולות גופניות ושכליות. המעונות מספקים טיפול סיעודי לפי הצורך ולימודים בהתאם ליכולותיהם של התלמידים.

תלמידים מחוננים

משרד החינוך אחראי על איתור תלמידים מחוננים ועל קיום תכניות המתאימות לצורכיהם. בכל שנה בתי הספר מפנים למבחני איתור מיוחדים תלמידים שניתן שהם מחוננים. מבחני האיתור מתקיימים בכיתות ב' או ג'. קבלה לתכנית מיוחדת לתלמידים מחוננים מבוססת על תוצאות מבחנים אלו בלבד.

תלמידים שקיבלו את הציונים הגבוהים ביותר בשלב הראשון של המבחנים עוברים לשלב השני. אלו העוברים את השלב השני מוזמנים להצטרף לתכנית מיוחדת לתלמידים מחוננים באזור מגוריהם. את מגוון התכניות לתלמידים מחוננים ניתן למצוא באתר האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים שבמשרד החינוך.

תלמידים עולים, כיתר התלמידים, זכאים להשתתף בתכניות מיוחדות במקום מגוריהם. בשל קשיי השפה וההבדלים ברקע התרבותי פותחו מבחנים מיוחדים לילדי עולים, לילדים ממשפחות דו-לשוניות וילדים ממשפחות של תושבים חוזרים.

מידע בנושא תכניות למחוננים ניתן למצוא באתר האינטרנט של משרד החינוך, האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים: www.education.gov.il/gifted

למענה אנושי ניתן לפנות לטלפון: 02-5603051.

חוק חינוך מיוחד

חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988, קובע כי כל ילד בישראל בגיל 3-21 שאובחנה אצלו מוגבלות שכלית, נפשית, גופנית או התנהגותית, זכאי לחינוך מיוחד. כמו כן, החוק מסדיר את זכאותם לתכניות שילוב של תלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים בכיתה רגילה.

ועדת שילוב - מסגרת לימוד רגילה משולבת לתלמידים עם צרכים מיוחדים

מדיניות החינוך המיוחד בישראל דוגלת בהשאת הילד בתוך מערכת החינוך הרגילה, כל עוד הדבר אפשרי, על סמך יכולתו של הילד להשתלב במסגרת, כך שילד עם צרכים מיוחדים יוכל להשתלב במסגרת הרגילה בעזרת תוספת שעות הוראה ושירותים מיוחדים.

הזכאות לתכניות השילוב ניתנת באמצעות ועדת השילוב המוסדית, שנועדה לדון בזכאות התלמיד להיכלל בתכנית השילוב במוסד חינוך רגיל, בהסתמך על חוות הדעת של גורמים מקצועיים קבילים ועל פי בקשת התלמיד והוריו.

אופן הפנייה לוועדה

הורה המבקש לדון בעניינו של ילדו, יפנה בקשה כתובה ליו"ר ועדת השילוב (בבתי הספר - למנהל בית הספר; בגני הילדים - למפקחת הכללית על גני הילדים).

ועדת השמה

ועדת השמה דנה בזכאותו של תלמיד עם צרכים מיוחדים שאינו יכול לקבל את המענה החינוכי הטיפולי הדרוש לו בתוך מערכת החינוך הרגילה, והוא זקוק להשמה בחינוך מיוחד (גן לחינוך מיוחד, בית ספר לחינוך מיוחד, כיתה לחינוך מיוחד בבית הספר של החינוך הרגיל). ההפניה של תלמיד לדיון בוועדת השמה יכולה להיעשות על ידי ההורים, על ידי הצוות במוסד חינוכי, על ידי ועדת השילוב המוסדית או על ידי רשות החינוך המקומית.

לצורך קיום דיון בוועדת השמה, נדרשים כמה מסמכים:

- חוות דעת חינוכית (המובאת בשאלון ההפניה לוועדת השמה מטעם המוסד החינוכי שהילד לומד בו).

- מסמך קביל של גורם שאבחנתו קבילה, המעיד על קיומה של לקות משמעותית.

- הערכה או אבחון של פסיכולוג המסגרת (עפ"י הצורך).

נוסף על כך, על ההורים לוודא שיש בידם כל המסמכים הדרושים: דו"ח חינוכי של המסגרת, הערכה/אבחון של פסיכולוג המסגרת, מסמכים רפואיים, תעודות בית ספר, הערכות פסיכולוגיות וכל מסמך רלוונטי אחר, אשר יכול לסייע לדיון בעניינו של הילד. מומלץ להכין מספר עותקים של כל מסמך, ולהיות מוכנים להמציא העתקים לפי הצורך. המסמכים המקוריים ישמשו רק לצורך הצגתם. בשום מקרה אין למסור מסמכים מקוריים לאיש.

על פי חוק חינוך מיוחד, זכאים התלמידים גם לטיפולים נלווים כגון פיזיותרפיה, ריפוי בדיבור, ריפוי בעיסוק, טיפול רגשי באמצעות אמנויות, כנדרש לפי צרכי הילד ובהתאם למסגרת התקציב הקיימת.

תלמידים עולים לקויי למידה

ילד עולה שאובחנה אצלו, טרם עלייתו ארצה, לקות למידה, חשוב מאוד לדווח על כך לבית הספר ללא דיחוי. בתי ספר בדרך כלל אינם עורכים מבחנים לאיתור לקויות למידה אצל תלמידים עולים בשנה הראשונה לעלייתם, אלא אם נמסר להם על ידי ההורים שקיימת לתלמיד לקות.

ילדי עולים במסגרת החינוך המיוחד יכולים לקבל, במקרים רבים, שעות מיוחדות לסיוע בלימוד השפה העברית, נוסף לשירותי החינוך המיוחד.

אין להביא את עניינו של תלמיד עולה חדש לדיון בוועדה מתוקף חוק לפני שעברו שנתיים לעלייתו ארצה, אלא אם הגיע ארצה עם מסמכים קבילים ולקוחו אובחנה טרם עלייתו ארצה.

מקורות סיוע נוספים

מערכת הסיוע למשפחות עם ילדים עם צרכים מיוחדים מכל הסוגים רחבה, מורכבת, ובתחומים רבים קיימת חפיפה בין גופים שונים.

שלושה גופים עיקריים, מלבד המסגרות שבניהול משרד החינוך, מסייעים לילדים בעלי צרכים מיוחדים ולמשפחותיהם:

- משרד הרווחה והשירותים החברתיים
- משרד הבריאות
- המוסד לביטוח לאומי

להלן פירוט קצר של הגופים העיקריים האחראים למתן השירותים. הפירוט מיועד להתמצאות בלבד. שימו לב, לכל גוף קיימים תנאים משלו למתן השירותים.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

www.molsa.gov.il

המחלקות לשירותים חברתיים של הרשות המקומית

בכל רשות מקומית בישראל קיימת מחלקה לשירותים חברתיים הפועלת בחסות משרד הרווחה והשירותים החברתיים ואשר מספקת שירותים לתושבי הרשות בהתאם לחוק שירותי הסעד התשי"ח-1958. הכתובת העיקרית לקבלת סיוע למשפחות עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים היא המחלקות לשירותים חברתיים ברשות המקומית, אשר מעניקות שירותי אבחון, יעוץ וטיפול, איתור ומניעה, הגנה ושיקום, הדרכה לבני המשפחה והמלצות להשמה במסגרות מתאימות. המחלקה לשירותים חברתיים אחראית על ההפניה למוסדות ולארגוני סיוע שונים, והיא מספקת מידע על ארגונים התנדבותיים ועמותות (מלכ"רים), על קבוצות תמיכה וכדומה.

למידע נוסף, פנו למחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית שבאזור מגוריכם. לבירור כתובת וטלפון ניתן לפנות למוקד עירוני 106, או למצוא באתר האינטרנט של משרד הרווחה והשירותים החברתיים שכתובתו: www.molsa.gov.il

האגף לשירותי רווחה ושיקום

משרד הרווחה והשירותים החברתיים מעניק שירותים לילדים בעלי צרכים מיוחדים ולמשפחותיהם באמצעות האגף לשירותי רווחה ושיקום, אגף הטיפול באנשים בעלי מוגבלות שכלית והשירות לאדם העיוור.

האגף לשירותי רווחה ושיקום מסייע בהפעלת מסגרות שיקום לילדים בעלי מוגבלויות מכל הסוגים, למעט פגועי מוח, אוטיסטים וחולי נפש, הנמצאים בתחום אחריותו של משרד הבריאות (ראו להלן). מדיניות האגף היא להשאיר ילדים בעלי מוגבלויות בבתיהם, במידת האפשר. עם זאת, משרד הרווחה והשירותים החברתיים מפעיל מעונות לילדים בעלי מוגבלויות מרובות.

הסיוע העיקרי שמעניק האגף לשירותי רווחה ושיקום ניתן באמצעות מסגרות החינוך המיוחד. הסיוע הישיר למשפחות מוגבל, וניתן בעיקר באמצעות קרן לרכישת ציוד כגון מחשבים מיוחדים, שרכישתם אינה מכוסה על ידי מקורות אחרים. סיוע כזה מוענק בכל מקרה לגופו, ולשם כך על המשפחה לקבל הפניה מהמחלקה לשירותים חברתיים של הרשות המקומית.

השירות לאדם העיוור

מרבית הילדים העיוורים ולקויי הראייה בארץ משולבים במסגרות חינוך רגילות באזור מגוריהם.

כל אדם עיוור, ילד, מבוגר או קשיש, בעל קשיים תפקודיים בשל אובדן ראייה או ראייה ירודה, זכאי לשירותי הדרכה ולשיקום. ההפניות לשירות לעיוור שבמשרד הרווחה והשירותים החברתיים נעשות באמצעות המחלקה לשירותים חברתיים של הרשות המקומית.

תחנות מידע לעיוור

השירות לעיוור מפעיל תחנות מידע וייעוץ ראשוני לאנשים עיוורים וכבדי ראייה, באמצעות עמותת על"ה. תחנות המידע נועדו להעניק שירותי ייעוץ והכוונה לקבלת שירותים בקהילה, כמו כן ניתן לקבל בתחנות מידע על זכויות, הטבות והנחות, אבזרי עזר, שירותי רווחה ושיקום, פעילות פנאי ועוד.

פרטים על תחנות המידע והייעוץ ניתן לקבל בטלפון שמספרו: 03-6393938

שירותים מיוחדים לילדים עיוורים:

מרבית הילדים העיוורים ולקויי הראייה בארץ משולבים במסגרות חינוך רגילות באזור מגוריהם. **השירות לעיוור** מעניק שירותים משלימים לתלמידים עיוורים בחינוך המיוחד והרגיל.

השירותים הניתנים לילדים:

- מרכזים להתפתחות הילד: אבחון וטיפול גרייה לילדים בגיל הרך. מטרת הטיפול היא חיזוק מיומנויות והתנהגויות הנרכשות, בדרך כלל, על ידי חיקוי טבעי. אופן הפנייה - באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשות המקומית.
- גנים טיפוליים מיוחדים: מסגרת טיפולית, חינוכית ושיקומית לילדים עד גיל 3, המכינה ילדים עיוורים ולקויי ראייה להשתלבות במסגרות חינוך רגילות. אופן הפנייה - באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים.
- שירותי תמיכה לילדים עיוורים בבתי ספר רגילים: מורות תומכות.
- ילדים עם צרכים מיוחדים: בתי ספר יומיים ופנימייות.
- בתי תלמיד: מסגרות חינוכיות אזוריות להעשרה ולחיזוק מיומנויות. השירות ניתן בבתי תלמיד ברחבי הארץ. אופן הפנייה - באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים או באמצעות מורה תומכת מטעם משרד החינוך.

- מסגרות לפעילות פנאי המחקות פעילות של תנועות נוער והמספקות מסגרת משלימה לצרכים חברתיים ורגשיים של התלמידים העיוורים ולקויי הראייה

האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית מופקד על תהליך האבחון, ההשמה במסגרות מתאימות והטיפול באוכלוסיית האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות חוץ ביתיות ובקהילה בכל שכבות הגיל, לרבות ילדים. האגף, באמצעות מרכזי אבחון הפזורים ברחבי הארץ, מקיים את תהליכי ההערכה והאבחון וועדות אבחון על פי חוק אחת לשלוש שנים, כדי לקבוע אם לילד או לבוגר יש מוגבלות שכלית התפתחותית, ואם כן, מה הן דרכי הטיפול המותאמות למצבו. מרכזי האבחון עושים כל מאמץ לבצע את תהליך האבחון בשפת אמו של האדם.

על פי החלטות ועדות אבחון, תפעל ועדת השמה של משרד החינוך ברשות המקומי, לשילובו של הילד, על פי רמת תפקודו, במערכת החינוך הרגילה בכיתה מיוחדת או להשמתו במסגרות מיוחדות, כגון בית ספר לחינוך מיוחד. כל זאת בהתאם לרמת תפקודו של הילד ובהתאם לצרכיו הייחודיים.

הפנייה לאגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית היא באמצעות העובד הסוציאלי במחלקה לשירותים חברתיים של הרשות המקומית במקום מגורי המשפחה.

במחלקות לשירותים חברתיים ובאתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים מופצים עלונים בארבע שפות (עברית, ערבית, אמהרית ורוסית) אשר מספקים מידע על תהליך האבחון ועל ועדת אבחון.

משרד הבריאות

www.health.gov.il

משרד הבריאות אחראי על מתן כלל הטיפול לילדים עם אוטיזם, עיכוב התפתחותי, ילדים הנזקקים לטיפול באמצעות האגף לבריאות הנפש ועוד. המשרד, בשיתוף עם קופות החולים, מבצע אבחון והערכה, מספק שירותי טיפול ושיקום ומפעיל מעונות טיפוליים. לא בכל הטיפוליים ההליכים האבחוניים כלולים ב"סל הבריאות", ולכן חלקם חייבים בתשלום.

טיפול רפואי ושירותים פרה-רפואיים כמו טיפול בליקויי דיבור ופיזיותרפיה ניתנים באמצעות קופת החולים. קופות החולים מחויבות, על פי חוק, לקבל את כל הפונים ללא קשר לגילם או למצב בריאותם, וכן נדרשות, על פי חוק, לספק "סל" בסיסי של שירותי בריאות לכל חבריהן. ניתן להרחיב את ביטוח

הבריאות, מעבר לסל הבריאות, באמצעות ביטוח משלים. לפני הרישום לקופת חולים מומלץ לברר מהו סל השירותים שמספקת כל אחת מקופות החולים ואילו ביטוחים משלימים הן מציעות.

המוסד לביטוח לאומי

www.btl.gov.il

גמלה לילד נכה

גמלה לילד נכה היא סיוע כספי הניתן על ידי המוסד לביטוח לאומי לילדים עם נכות או לקות מסוימת. הגמלה נקבעת על פי סוג הנכות ומידת הנכות, מידת התלות בזולת וכן על פי אמות מידה נוספות שקובע המוסד לביטוח לאומי.

מי זכאי לגמלה?

- ילד בן 91 ימים עד 3 שנים הסובל מעיכוב התפתחותי חמור
- ילד בן 91 ימים עד 18 שנים הזקוק להשגחה מתמדת למניעת סיכון לו או לסובבים אותו
- ילד בן 3 שנים עד 18 שנים התלוי בעזרת אדם אחר בפעולות היום-יום הרבה יותר מבני גילו
- ילד עם ליקוי מיוחד: ילד עם ליקוי שמיעה - מיום הלידה ועד 18 שנים; ילד עם תסמונת דאון - מיום הלידה ועד 18 שנים; ילד עם ליקוי ראייה - מגיל 91 ימים ועד 18 שנים; ילד עם אוטיזם או מוגבלויות דומות - מגיל 91 ימים ועד 18 שנים
- ילד עם ליקוי מיוחד בשתי הגפיים - מגיל 91 ימים עד 18 שנים
- ילד הזקוק לסיוע בתקשורת (מגיל 3) בשל העדר מוחלט של תקשורת מילולית
- ילד בן 91 ימים עד 3 שנים הזקוק לטיפול רפואי מיוחד.

הגמלה ניתנת בתנאים שלהלן:

- הילד הוא ילדו של מבוטח תושב ישראל
- הילד נמצא בישראל
- הילד אינו מקבל קצבת ניידות, למעט מי שנקבעו לו 80% בניידות או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו

- הילד אינו מוחזק במשפחה אומנת או במוסד, בתנאי פנימייה המספקים שירותי ריפוי, סעד או שיקום.

לתנאי הזכאות המלאים ולקבלת פרטים נוספים יש לפנות למוסד לביטוח לאומי.

ארגונים ועמותות

בישראל קיימים ארגונים ועמותות רבים הפועלים למען אנשים בעלי צרכים מיוחדים ומשפחותיהם, כגון אנשים עם מוגבלות גופנית, ילדים עם תסמונת דאון, תלמידים עם לקויות למידה וילדים עם קשיים רגשיים והתנהגותיים. ארגונים אלו מספקים מגוון רחב של שירותים, כגון אבחון ושיקום, פעילויות חברתיות, ייעוץ, קבוצות תמיכה, סיוע כספי או סיוע מעשי אחר. ארגונים רבים פועלים גם במישור הפוליטי כשדולות לקידום ענייניהן של אוכלוסיות אלה.

מידע על הארגונים השונים ניתן לקבל, בדרך כלל, בסניפי קופות החולים, במחלקות לשירותים חברתיים של הרשויות המקומיות, או אצל יועצי הקליטה האישיים במשרד העלייה והקליטה.

מרכזים קהילתיים

ברוב הערים והקהילות בישראל יש מרכזים קהילתיים הקרויים "מתנ"סים" (ראשי התיבות של מרכז תרבות, נוער וספורט). אלה מציעים מגוון של פעילויות חברתיות, תרבותיות וספורטיביות לשעות הפנאי לילדים, לבני נוער ולמבוגרים. ברוב המרכזים הקהילתיים יש ספריות וברבים יש חדר כושר או בריכת שחייה, מגרשי ספורט ושירותים אחרים. מרכזים קהילתיים הפועלים באזורים שיש בהם ריכוזים גדולים של עולים חדשים מקיימים עבורם פעילויות מיוחדות, חלקן במימון משרד העלייה והקליטה (פירוט בפרק "סיוע לתלמידים עולים").

במרכזים קהילתיים רבים מתקיימות תכניות מיוחדות לילדים, פעילויות אחר הצהריים וקייטנות קיץ. התכניות לבני נוער כוללות חוגים חברתיים וחוגים בנושאים מגוונים, פעילויות תרבות ותכניות משלימות למקצועות הנלמדים בבית הספר. יש מרכזים קהילתיים המארגנים פעילויות מיוחדות שתכליתן לסייע לשלב אנשים עם מוגבלויות בקהילה ולספק להם פעילויות נופש פעיל תוך שימת דגש מיוחד על צעירים.

ככלל, הפעילויות במתנ"סים, בייחוד אלה המיועדות לילדים, מתקיימות במקביל לשנת הלימודים בבתי הספר. הפעילויות מתחילות בדרך כלל בחודש ספטמבר ומסתיימות במהלך חודש יוני, ובעת החופשות בבית הספר בדרך כלל לא מתקיימות פעילויות במתנ"סים. ההרשמה מתקיימת בדרך כלל בקיץ או בתחילת שנת הלימודים, וההרשמה לקייטנות ולתכניות הקיץ מתקיימת בדרך כלל לקראת סוף שנת הלימודים.

לתשומת לבכם: רוב הפעילויות המתקיימות במתנ"סים הן ללא תשלום או בהשתתפות סמלית לעולים ולבני עולים שנמצאו זכאים.

לפרטים על הפעילויות המוצעות במתנ"סים, פנו למתנ"ס הקרוב למקום מגוריכם, את כתובת המתנ"ס הרצוי ניתן לקבל במוקד העירוני שמספרו 106.

חוגים לנוער שוחר מדע

"נוער שוחר מדע" היא מסגרת של פעילויות העשרה לבני נוער בתחומים אקדמיים ובתחומי המדע, המתקיימת ביחידות נוער שוחר מדע במוסדות אקדמיים בישראל - אוניברסיטאות, מכללות ומכוני מחקר ופיתוח.

התמיכה בפעילויות "נוער שוחר מדע" היא באחריות המינהל למדע ולטכנולוגיה שבמשרד החינוך.

ארגוני ספורט

צעירים המתעניינים בספורט יכולים להצטרף לארגוני הספורט ולאגודות הספורט המציעים פעילויות ואירועי ספורט. נוסף על כך, חלק מן הרשויות המקומיות אשר בהן מתגוררים עולים רבים, לעתים מקיימות תכניות ספורט לעידוד ספורטאים עולים, בסיוע משרד העלייה והקליטה.

חוגים במוזאונים

במוזאונים מתקיימים חוגים וקייטנות (בתשלום) בתחומים רבים הקשורים לאמנות, כגון צילום, ציור, פיסול, מחול, תיאטרון בובות, דרמה, קולנוע וכד'.

קייטנות

קייטנה היא מסגרת חינוכית לילדים הפועלת כחלופה לגנים או לבתי הספר בעת חופשות. ההשתתפות בקייטנה כרוכה בתשלום. הקייטנה כוללת לרוב פעילויות מגוונות, כגון ימי טיולים, סדנאות, פעילות ספורט וביקורים באתרי בילוי ופנאי. גופים מסוימים (כגון מכוני מחקר, החברה להגנת הטבע ומוזאונים) מקיימים קייטנות בנושאים מסוימים, החל במדע וכלה בספורט. הקייטנות מנוהלות על ידי מסגרות ממלכתיות (בתי ספר, גנים) או על ידי מסגרות פרטיות (עמותות, אגודות, חברות מסחריות או אף על ידי אנשים פרטיים). גופים שונים, כולל ישיבות תיכוניות, מציעים מחנות תורניים המשלבים פעילויות נופש עם לימודי קודש.

תנועות נוער

תנועות הנוער הן גורם רב השפעה בחברה הישראלית. הן מהוות מסגרת טבעית ליצירת קשרים חברתיים ולהיטמעות בחברה הישראלית, וכן משמשות כערוץ מידע, עמדות ורעיונות המקובלים בקרב הנוער הישראלי. הפעילויות בתנועות הנוער כוללות סיירות, טיולים, מחנאות (במיוחד בחופשות), התנדבות בקהילה וכן פעילויות תרבות, פעילויות חברתיות וחינוכיות. בחלק מתנועות הנוער פועלים רכזי קליטת עלייה המסייעים לילדים עולים להשתלב בתנועה.

ניתן לקבל מידע על תנועות הנוער ברך **מועצת תנועות הנוער בישראל (מת"ן)**, באתר האינטרנט שכתובתו: www.tni.org.il

רשימת תנועות הנוער:

- הצופים
- בני עקיבא

- אריאל
- הנוער העובד הלאומי
- מכבי הצעיר
- בית"ר
- עזרא
- השומר הצעיר
- הנוער העובד והלומד
- המחנות העולים
- האיחוד החקלאי
- הנוער הדתי
- הנוער הציוני
- היכלי העונג
- הנוער הדרוזי

החברה להגנת הטבע

www.teva.org.il

החברה להגנת הטבע פועלת לשימור הטבע, הנוף ושרידי העבר בישראל, להגנה על החי והצומח, לשימור ולשיפור איכות הסביבה בישראל ולפיתוח אמצעי מחקר ולימוד להשגת מטרות אלו. החברה להגנת הטבע מקדישה את רוב מאמציה ומשאביה לפעולות המיועדות לחינוך הציבור לכיבוד הטבע, להבין אותו ולהאזוב אותו, ולקבלת אחריות אישית לחזותה של המדינה. כמו כן, היא מקיימת מגוון רחב של טיולים ונופש, סיורים לימודיים וקייטנות, ומציעה פעילויות מיוחדות לעולים חדשים ומשלבת אותם בכל פעילויותיה.

החברה להגנת הטבע מיישמת את מטרותיה העיקריות - בהסברה, בשימור ובמחקר - באמצעות רשת של בתי ספר שדה הממוקמים באזורים גיאוגרפיים שונים בכל רחבי הארץ. רבים מבתי ספר שדה אלו ממוקמים באתרים הנמצאים בלב אזורים בלתי מיושבים. בתי הספר מספקים, בדרך כלל, מגורים וחדרי לימוד לאנשים המתארחים לפרקי זמן של ימים אחדים עד כשבוע במטרה ללמוד על המקום, על ההיסטוריה, החי והצומח. רבות מפעילויות החברה מוקדשות לחוגי נוער בנושאים ייחודיים, כמו צפרות, ארכיאולוגיה וכד'.

פרויקטים מיוחדים וסיוע מארגונים שונים

כאמור, משרד החינוך, משרד העלייה והקליטה וארגון הג'וינט העולמי, הרשויות המקומיות, איגוד המתנ"סים, איגודים וארגונים נוספים מפעילים כולם פרויקטים מיוחדים שתכליתם לסייע לילדי עולים להשתלב בבתי הספר ובחברה בכללותה. ניתן לקבל מידע על הפעילויות הללו אצל רכזי הקליטה במשרדים האזוריים של משרד החינוך, אצל יועצי קליטה בקהילה במשרדים האזוריים של משרד העלייה והקליטה, במשרדי הרשות המקומית ובארגוני העולים.

מערכת ההשכלה בישראל היא דינאמית, איכותית ומגוונת מאוד, ופועלת על פי סטנדרטים בינלאומיים גבוהים.

תואר אקדמי שנרכש בישראל מוכר על ידי אוניברסיטאות מובילות בעולם ועל ידי גופים בינלאומיים רבים.

נהוג לאפיין את סוגי מוסדות ההשכלה על פי כמה קטגוריות:

- אוניברסיטאות
- מכללות, מוסדות אקדמיים ובתי ספר גבוהים
- מוסדות אקדמיים מוכרים אך אינם מתוקצבים על ידי המדינה (פרטיים)
- מכללות אקדמיות להנדסה, טכנולוגיה ואמנות
- מכללות אקדמיות להכשרת עובדי הוראה

לימודים גבוהים שאינם אקדמיים

לימודים גבוהים שאינם אקדמיים נחלקים לכמה סוגים:

- לימודי הנדסאים
- לימודי תעודה בתחומי אמנות ובמקצועות הבריאות
- הכשרת מורים במגזר החרדי ועוד.

שפת ההוראה במרבית המסלולים היא עברית, אך מרבית החומר הביבליוגרפי כתוב באנגלית. בכמה מוסדות לימוד ואוניברסיטאות קיימות תכניות לימוד לתואר ראשון או לתואר שני בשפה האנגלית, וכן קורסים בשפות אחרות.

תכניות הכנה ללימודים גבוהים

לצעירים המבקשים להשתלב בלימודים גבוהים ואקדמיים בישראל, מומלץ להשתלב באחת משתי תכניות ההכנה המיועדות לעולים:

מכינה אוניברסיטאית

מרבית האוניברסיטאות מחייבות סיום מכינת עולים כתנאי הרשמה ללימודי תואר ראשון. חובה זו חלה על מי שבידיו תעודת סיום תיכון מוכרת שאינה שקילה לתעודת הבגרות הישראלית. מרבית המכללות והמוסדות האקדמיים האחרים אינם דורשים מכינה כתנאי.

משך הלימודים - שנה אקדמית מלאה.

תק"א - תכנית קדם-אקדמית

התכנית מיועדת לכל סטודנט שאינו חייב במכינה:

- סטודנט שבידיו תעודת בגרות/סיום תיכון השקילה לתעודת בגרות ישראלית
 - סטודנט המבקש ללמוד במוסד שאינו מחייב מכינה כתנאי
 - סטודנט המבקש ללמוד לימודי הנדסאים או לימודי תעודה
 - מועמדים לתואר שני
- משך הלימודים - 5-10 חודשים.
- התכנית ממומנת על ידי המינהל, ואינה גורעת מהיקף שנות הסיוע.

המינהל לסטודנטים עולים

www.studentsolim.gov.il

המינהל לסטודנטים עולים הוא אגף הפועל במשרד העלייה והקליטה בשיתוף עם הסוכנות היהודית. סניפי המינהל פועלים בירושלים, בתל-אביב, בחיפה ובבאר-שבע.

השירותים והסיוע המוענקים לסטודנט עולה:

- מימון שכר לימוד לתואר ראשון/שני או ללימודי תעודה/הנדסאים
 - הכנה ללימודים אקדמיים (תק"א - תכנית קדם-אקדמית, מכינה)
 - ייעוץ והכוונה לפני הרישום למוסד להשכלה גבוהה
 - הפעלת רשת מדריכים ואנשי מקצוע לליווי ולתמיכה אישית וחברתית
 - קיום פרויקט "שח"ק" - שירות חברתי קהילתי
 - שירות טרום-עלייה - למועמדים בחו"ל (ראו להלן).
- לבירור התנאים לקבלת הסיוע ולמידע נוסף, פנו למינהל לסטודנטים עולים לפי מקום מגורכם (רשימת כתובות וטלפונים בסוף חוברת זו).
- www.studentsolim.gov.il

שירות טרום-עלייה

סטודנטים המתעניינים בעלייה ונמצאים בארץ מוצאם, יכולים לקבל מידע וייעוץ עוד מעבר לים באמצעות שירות טרום-עלייה.

לדוברי אנגלית: 02-6214589 ageng@moia.gov.il

לדוברי צרפתית: 02-6214582 acfr@moia.gov.il

לדוברי ספרדית: 02-6214605 aclat@moia.gov.il

לדוברי רוסית: 02-6214619 acrus@moia.gov.il

רשימת העצות שלהלן מבוססת על עצות יועצים מהתאחדויות עולים, אנשי משרד החינוך ואנשי מקצוע בתחום שירותי הנוער:

השתלבות במערכת החינוך

- היו מוכנים לשינוי, היו גמישים. בית הספר הישראלי הטיפוסי אינו שלוחה של בית הספר בארץ מוצאכם. כל ילד בא מרקע אחר, ודפוסי ההתנהגות עשויים להיות שונים מאוד משל ילדיכם. המשמעת עשויה להיראות שונה ממה שאתם מכירים. ייתכן שבכיתה ילמדו 40 תלמידים. המתקנים הפיזיים עשויים להיות פחות נוחים מאלו שהילד רגיל אליהם. ייתכן שתכניות שיעורי העזר לא יביאו לתוצאות שאתם מצפים להן. השתלבותו של הילד עלולה להימשך יותר משציפיתם. היו סבלניים. פנו לאנשי מקצוע לקבלת ייעוץ.
- שמרו על קשר עם בית הספר באמצעות מחנך הכיתה או רכז הקליטה של בית הספר, ועם המורים המקצועיים השונים. נצלו את שעות קבלת ההורים לשיחה על קשיים שהתעוררו. ייתכן שהמנהל או סגן המנהל יוכלו להיפגש אתכם כדי לשוחח על הנושאים המטרידים אתכם. באשר להתנדבות הורים, קשה לייעץ עד כמה להיות מעורבים. הרבה תלוי בנכונות ובפתיחותו של המנהל להצעות ולפעולות התנדבות. ואולם ככלל, בתי הספר שמחים בדרך כלל להיעזר בהורים המתנדבים ללוות נסיעות וטיולים ולסייע באירועים ובפעילויות חברתיות.
- בררו מהו הסיוע הניתן לתלמידים עולים. יש בתי ספר המעניקים תשומת לב רבה יותר לתלמידים עולים ולתלמידים עם צרכים מיוחדים. ואולם, גם כשהכוונות טובות, ברוב בתי הספר אין די אנשי סגל ואין די משאבים כספיים. המנהל הוא הכתובת העיקרית למידע על האפשרויות שבית הספר יכול להעמיד לרשות הילד, אל תחששו לפנות ישירות אליו. אם בית הספר אינו מציע לכם סיוע והקלות, בקשו לקבלם ואל תוותרו עד שתקבלו את המגיע לילדכם.
- אם רמת העברית שבפיכם אינה מאפשרת לכם להבין את הנאמר בשיחות עם המורים, תוכלו להביא אתכם ידד או שכן דובר עברית שיעזור לכם.
- ודאו שלילד יש כל הציוד הדרוש לו בבית הספר - ספרים, מחברות, תיקיות ותלבושת אחידה, אם נהוגה. ודאו שאתם וילדכם פועלים לפי כל הכללים שנקבעו על ידי רשויות בית הספר.
- רוב המורים והמנהלים בישראל סבורים שכאשר מדובר בעולים, יחס חיובי

ללימודים חשוב לא פחות מההישגים. ככלל, מורים יושיטו עזרה ויהיו סבלניים כל עוד הם מרגישים שאתם וילדכם עושים מאמץ.

- למה תוכלו לצפות כאשר הילד נכנס לכיתה לראשונה? ברוב המקרים הוא לא יבין את הנאמר. הוא עלול לחוש מנותק ומנוכר. יתרה מזאת, הוא עלול לחוש נחות. לפתע, לאחר שהיה תלמיד טוב, מעולה או אפילו ממוצע, הוא עלול לחוש שאיבד את כל מיומנותיו ההתמודדות שלו מאחר שאינו מסוגל לתקשר ואינו מכיר את כללי המשחק בסביבה החדשה. בשלב זה יש לעודד אותו ולהבטיח לו שעצם הישיבה בכיתה, גם אם אינו מבין, מחוללת שינוי. יום אחד הוא יגלה שהוא מבין ומסוגל לתקשר. בינתיים עליו להראות שהוא משתדל לעשות לפחות חלק מהעבודה, ללמוד בעזרת מילון, לשאול שאלות ולהשתתף בכיתה. אם יעשה כן, הוא יתקדם והמורה ייווכח שהוא משתדל.

- ברוב בתי הספר ההורים מוזמנים לימי הורים כשלוש פעמים בשנה. עם זאת, אתם רשאים להתקשר למורה ולבקש פגישה. כמו כן, תוכלו לבקש מהמורה למסור לכם דוחות התקדמות שבועיים או חודשיים. רוב המורים בישראל מגלים נכונות להיפגש עם הורים. יש אף כאלה המאפשרים להורים לטלפן אליהם הביתה.

- לעתים, אם הדבר אפשרי, מומלץ לקחת מורה פרטי שיתרגל עם הילד נושאים מורכבים יותר בלשון, יסייע בהכנת שיעורי בית ובבחינת כישורי שפה. שיעורי העזר עשויים להועיל מאוד בשנה-שנתיים הראשונות בישראל. לא תמיד ניתן לדעת אם בית הספר מספק לילד שיעורי עזר בכמות הדרושה. התלמיד מוערך גם על פי כישורי השפה שלו, מאחר שרוב הבחינות, ברוב המקצועות, מתקיימות במתכונת של שאלות פתוחות.

- השתלבות מוצלחת תלויה במידה רבה בתלמיד ובמוכנותו להשתתף בפעילויות בבית הספר ומחוצה לו (קבוצות נוער, ספורט וכו'), בחיים החברתיים של חבריו החדשים. הניחו לילד לקבוע את הקצב שלו.

- אם הילד מתקשה במיוחד בקליטת השפה העברית או בקריאה וכתובה, ייתכן שיש מקום לבחון אם יש לו לקויות למידה.

- אל תהססו לשאול שאלות. הנהלת בית הספר או נציגים של משרדי ממשלה אינם מנדבים תמיד את המידע המקיף.

ילדים וקליטה

- מעבר לקהילה חדשה עלול להיות חוויה לא קלה לכל המשפחה. מעברים קוטעים חברויות. בדרך כלל, ככל שהילד גדול יותר, הפרידה מהחברים קשה יותר. יש ילדים שאינם רוצים, או אינם מסוגלים, לשוחח על רגשותיהם.

הורים יכולים לסייע אם יבטאו במילים את מה שלדעתם הילד מרגיש ויאמרו לילדים שהם מבינים אותם ושמותר להם להרגיש כפי שהם מרגישים.

- תהליך הקליטה של משפחות רבות כרוך ביותר ממעבר אחד. יש ילדים המתקשים להסתגל בכל פעם מחדש למסגרת חדשה. המעברים יכולים להיות קלים יותר כשההורים נותנים לילדים הזדמנות ראויה להיפרד ממקום המגורים. צלמו תמונות או ערכו מסיבת פרדה מהחברים. תנו לילדים לארוז בעצמם את מזוודותיהם. אפשרו לילדים לקבוע, ככל הניתן, את מראה חדריהם החדשים.

- הורים יכולים לסייע לילדים בכך שיעודדו אותם לשמור על קשר עם חברים וקרובים באמצעות טלפון, מכתבים, דואר אלקטרוני וכל אמצעי תקשורת אחר.

- השתדלו למצוא במקום מגוריכם החדש ילדים שתוכלו להפגיש עם ילדיכם, גם אם אינם לומדים באותו בית ספר. השתדלו לתכנן אירועים מיוחדים או להחזיק בבית משחקים וצעצועים מיוחדים, כדי לעודד את ילדי השכונה ואת החברים לכיתה לשחק עם ילדיכם.

- כשמדובר במתבגרים, העלייה עלולה לעורר רגשות כעס, דיכאון ואובדן ההערכה העצמית, דווקא בשלב שבו נדרשים המתבגרים ללמוד להיות עצמאים ולנהל בעצמם את חייהם. חשוב לתת בידיהם שליטה גדולה, על היבטים רבים ככל האפשר של חייהם. כך למשל, תנו להם, אם ניתן, להחליט באיזה בית ספר ברצונם ללמוד. אם הם רוכשים חברים שאינם לרוחכם, הימנעו מביקורת (למעט כמובן חברים העלולים להזיק להם). בדומה לכך, חשוב לכבד את דעותיהם של בני העשרה בנוגע לשירות הצבאי.

- עודדו את ילדיכם בני העשרה להשתתף בפעילויות כמו ספורט או תנועות נוער, שבהן יוכלו להשתלב ובאמצעותן להרגיש סיפוק והערכה עצמית.

- עם הזמן, כשילדיכם יתחילו להסתגל לחיים בישראל ויהפכו יותר "ישראלים", הם ידרשו לתפקד כיאות בבית הספר, בצבא ובמקומות אחרים שבהם הם עלולים להיפגע אם לא יהיו בידיהם הכלים החברתיים והתרבותיים המתאימים. ייתכן שהם ייראו לכם יותר אסרטיביים ופחות מנומסים מכפי שהייתם רוצים. ילדים ישראלים נוטים להיות עצמאיים מוקדם יותר, ויש להניח שגם ילדיכם ירצו להיות כמוהם. אל תראו זאת כבגידה. השתדלו כמובן להקנות להם את הערכים החשובים בעיניכם, אבל הכירו בצורך של ילדיכם להשתלב בחברה הישראלית.

היעדרויות מבית הספר

- חוק חינוך חובה קובע שעל ההורים מוטלת האחריות לכך שילדיהם יגיעו לבית הספר באופן סדיר. ואולם, הורים רבים מגלים שילדיהם נעדרים מבית הספר רק כשהבעיות מחריפות, כלומר, כשבית הספר או קצין הביקור הסדיר מודיעים להם על היעדרויות. ייתכן שבית הספר יודיע לכם על היעדרויות רק כאשר הילד יהיה על סף נשירה, או שלא יודיע לכם כלל. אם מתעורר אצלכם חשד כלשהו שהילד נעדר מהלימודים, עליכם להיות בקשר עם בית הספר.
- היעדרות היא פעמים רבות טקטיקה שילדים, ובעיקר מתבגרים, נוקטים כדי לבטא את מצוקתם. היעדרות יכולה לבטא פשוט אי-שביעות רצון מבית הספר, אך היא גם יכולה להיות קריאה לעזרה שבבסיסה בעיה.

כיצד למנוע נשירה מבית הספר

- תנו לילדים חופש גדול ככל האפשר בבחירת בית הספר. הבחירה צריכה להיעשות על פי צורכיהם והעדפותיהם.
- אם הילד אינו מרוצה מבית הספר שלו ומבקש לעבור לבית ספר אחר, סייעו לו לבדוק את האפשרויות הפתוחות בפניו. אפשרו לילד להביע את רגשותיו השליליים כלפי מורה מסוים או שיעור מסוים. אם נראה שקיימת בעיה רצינית, נסו לפתור אותה עם הילד ועם המורה.
- הסבירו לילד את התוצאות של היעדרות מבית הספר.
- לפעמים הילדים אינם טורחים להגיע לשיעורים מאחר שאלו נראים להם משעממים ולא מאתגרים. תלמידים אלו יכולים להיות מצטיינים ולסיים את הלימודים בהצלחה, אם יצליחו במבחנים ובבחינות הבגרות. אם ילדכם נעדר משיעורים כיוון שהם אינם מספקים לו דרך לביטוי כישרונותיו ויצירתיותו, השתדלו למצוא לו פרויקטים ומסגרות שיציעו לו הזדמנויות רבות יותר לביטוי עצמי.
- אם אתם מגלים שילדכם נעדר מבית הספר, פעלו בעצה אחת אתו ועם בית הספר כדי לגלות את הסיבות האמיתיות ולטפל בהן. אם אתם סבורים שההיעדרות נובעת מדיכאון או מבעיה אחרת, התייעצו עם איש מקצוע. והחשוב מכל, אל תנסו להכריח ילד לשוב לבית הספר מבלי לטפל בסיבות להיעדרו. יש להניח שהדבר רק יביא להיעדרויות חוזרות ונשנות ויחריף את הבעיה.

נספח 2: שירותי נוער - לאן לפנות

- מקורות הסיוע לבני נוער, להורים ולמשפחות הם רבים, להלן רשימה חלקית.
- יועצי הקליטה במשרד העלייה והקליטה יכולים להפנותכם למקורות הסיוע המתאימים. גם מוקד המידע הטלפוני הארצי של משרד העלייה והקליטה. מספרו - 03-9733333. המוקד פועל 24 שעות ביממה.
- משרד החינוך מפעיל קו פתוח לתלמידים, שבו ניתן לקבל מידע על תקנות בתי הספר, על זכויותיהם של תלמידים וילדים ועל נושאים אחרים, ראו רשימת כתובות וטלפונים.
- בכל בית ספר צריך להימצא יועץ חינוכי שתפקידו ליעץ לתלמידים ולהוריהם ולהפנותם למקורות סיוע אחרים. ישנם בתי ספר המעסיקים פסיכולוג או עובד סוציאלי.
- משרד החינוך מעניק שירותי ייעוץ והכוונה באמצעות שירות הייעוץ הפסיכולוגי - שפ"י. ההפניה לשפ"י נעשית באמצעות בתי הספר.
- במשרד החינוך פועלת יחידה לקידום נוער המספקת שירותים להתערבות במצבי משבר, הכוונה וייעוץ במגוון נושאים. ראו רשימת כתובות ומספרי טלפון.
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים מפעיל שירות ייעוץ לאזרחים המכונה: ש"ל. השירות מופעל בתיאום עם הרשויות המקומיות, והוא מספק מידע, ייעוץ והפניה למקורות סיוע. הייעוץ ניתן בתחומים מגוונים: שירותים ממשלתיים, חינוך, המוסד לביטוח לאומי, שאלות משפטיות, בעיות משפחתיות, בעיות בריאות ועוד.
- כאמור, ברשויות המקומיות קיימות מחלקות לשירותים חברתיים המנהלות על ידי משרד הרווחה והשירותים החברתיים. המחלקות לשירותים חברתיים מספקות הכוונה, ייעוץ וטיפול פרטני, משפחתי או קבוצתי. המחלקות מכוונות את הפונים אליהן גם למקורות סיוע אחרים. לפרטים פנו למוקד העירוני שמספרו 106, או פנו לאתר האינטרנט של משרד הרווחה והשירותים החברתיים, שכתובתו: www.molsa.gov.il
- השירות לילד ולנוער במשרד הרווחה והשירותים החברתיים מופקד על ההגנה, הטיפול והסיוע לילדים ובני נוער הנמצאים במצבי סיכון. ההפניה נעשית באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים שברשויות המקומיות.
- משרד הבריאות מספק שירותים בתחום בריאות הנפש הכלולים בסל שירותי הבריאות, ובהם אבחון והערכה, ייעוץ פרטני, משפחתי וקבוצתי, התערבות פסיכולוגית במצבי חירום וטיפול שיקומי ונפשי. מקצת השירותים

כרוכים בתשלום. מידע על מקורות סיוע מתאימים ניתן לקבל בדרך כלל מרופא המשפחה או ממזכירות קופת החולים.

- כמעט בכל רשות מקומית פועלות תחנות לבריאות הנפש שמפעילות הרשויות המקומיות, בשיתוף עם משרד הבריאות. כל אדם המרגיש צורך ביעוץ יכול לקבוע תור לתחנה המקומית לבריאות הנפש, ושם עליו למלא שאלון. סגל התחנה קובע את דרך הסיוע המתאימה. ברוב המקרים התשלום נקבע על פי הכנסת המשפחה. לבירור מקומה של התחנה לבריאות הנפש במקום מגוריתם, פנו למוקד העירוני שמספרו 106.

- משרד הבריאות מפעיל מרכזים להתפתחות הילד, אשר בהם ניתן טיפול ויעוץ לילדים ובני נוער. סוגי הבעיות שבהן מטפלים במרכזים אלה כוללים:

- התפתחות מוטורית מעוכבת

- בעיות נוירולוגיות

- בעיות ראייה או שמיעה

- התפתחות דיבור מעוכבת

- בעיות התנהגותיות

- מצבים הפוגעים בהתפתחות הגופנית והקוגניטיבית

- בעיות נפשיות

מידע על המרכז להתפתחות הילד באזור מגוריתם ניתן לקבל בקופת החולים או במחלקה לשירותים חברתיים שברשות המקומית.

- "הפוך על הפוך" הוא מרכז מידע ויעוץ לצעירים ולנוער הפועל כבית קפה, בחסות עמותת עלם, ובשיתוף עם משרד העלייה והקליטה, משרד החינוך ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים. מרכזי "הפוך על הפוך", המעוצבים כבתי קפה לבני נוער, מאפשרים שיח "בגובה העיניים" של מתבגרים עם אנשי מקצוע ומתנדבים, וכן מפגשים חברתיים. הפעילות כוללת שיחות פרטניות, פעילות קבוצתית והשתתפות בסדנאות בנושאים המעסיקים את בני הנוער.

לפרטים נוספים, כתובות וטלפונים של מרכזי "הפוך על הפוך", ניתן לפנות לעמותת "עלם" (ראו רשימת כתובות וטלפונים).

- במשרדים המחוזיים של משטרת ישראל נמצאים קציני נוער ועובדים סוציאליים אשר יכולים לסייע להורים בהפניות וביעוץ. הפונים אליהם מתבקשים להזדהות.

- האגודה הישראלית למען ילדי עולים מפעילה קו מידע טלפוני לתלמידים עולים ולהוריהם. האגודה מסייעת לשילובם של ילדי עולים במסגרות החינוכיות. מרכז המידע מאויש במתנדבים דוברי אנגלית, רוסית, אמהרית וספרדית.
- ארגוני העולים יכולים לייעץ ולמסור מידע בנושאים הקשורים לבית הספר ולהיבטים אחרים של הקליטה בישראל.
- אגודות "יד ביד" וער"ן מפעילות מוקדי סיוע נפשי לילדים ולבני נוער. מוקד החירום הטלפוני של אגודת "יד ביד" מכונה "אוזן קשבת", והוא פועל 24 שעות ביממה. גם מוקד התמיכה והעזרה הנפשית של "ער"ן פועל 24 שעות ביממה.
- הרשות למלחמה בסמים מפעילה קו פתוח למידע וייעוץ. ראו רשימת כתובות ומספרי טלפון.
- בתנועת הנוער העובד והלומד אפשר לקבל מידע על זכויותיהם של בני נוער עובדים, ובמקרים של ניצול יכולה התנועה להגיש ייעוץ משפטי או סיוע משפטי. לפרטים, ראו רשימת כתובות וטלפונים בסוף החוברת.

נספח 3: תעסוקת נוער

על-פי חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953, גיל המינימום לעבודת נוער הוא 15 שנים ולעבודה במשך החופש הגדול - 14 שנים. אסור להעסיק נערים בעבודות שעלולות לגרום נזק לבריאותם או להתפתחותם.

שימו לב!

בהתאם לכללים החדשים של משרד הכלכלה, אין יותר צורך בהוצאת פנקס עבודה עבור נוער עובד, ואין חובה על המעסיק לדרוש פנקס עבודה. במקום זאת, נדרש המעסיק להחזיק צילום תעודת זהות של הנער או של הוריו, בצירוף אישור רפואי מרופא כללי, המהווה תנאי להעסקתו של הנער.

כאמור, הנער חייב להציג אישור רפואי בעת קבלתו לעבודה. המעסיק אחראי על בדיקת האישור, ואם האישור חסר, עליו להפנות את הנער לבדיקה רפואית, והזמן שיידרש לשם ביצוע הבדיקות הרפואיות ייחשב לנער כחלק משעות עבודתו.

שעות העבודה

בני נוער יועסקו לכל היותר 8 שעות עבודה ביום, ולכל היותר 40 שעות בשבוע. אין להעסיק בני נוער בשעות נוספות.

החוק קובע כי בשעות הלילה (08:00-20:00) אסור להעסיק נוער שגילם מתחת ל-16.

הפסקות: לאחר 6 שעות עבודה זכאים בני הנוער להפסקה של 45 דקות למנוחה ולסעודה, מתוכן לפחות חצי שעה רצופה. ההפסקה היא בדרך כלל על חשבון בני הנוער ומותר למעסיק לנכות זמן זה מן השכר.

שכר

החוק קובע את שכר המינימום לנוער בהתאם לגיל. תשלום שכר נמוך יותר הוא עבירה.

החזר נסיעות: נוסף למשכורת, בני הנוער זכאים להחזר הוצאות נסיעה מהמעסיק, עד סכום מסוים המתעדכן מעת לעת.

דמי ביטוח לאומי: חובת המעביד לשלם דמי ביטוח לאומי בעבור נער עובד. התשלומים חלים על המעביד בלבד ואסור לנכותם משכרו של הנער.

תשלום מס הכנסה: נוער עד גיל 18 פטור מתשלום מס הכנסה עד גובה השכר שנקבע בחוק והמתעדכן מדי פעם.

תקופת התלמדות: כל תקופת העסקתו של הנער מחייבת תשלום שכר בעד העבודה, לרבות תקופת "התלמדות" או תקופת "ניסיון". יש לשלם שכר בעבור כל שעת עבודה.

אם הופרו זכויותיכם, ניתן לפנות למינהל ההסדרה והאכיפה של משרד הכלכלה בטלפון: 1-800-354-354, וכן להסתדרות הנוער העובד והלומד בטלמסר: 054-4001100.

משרד העלייה והקליטה

מרכז מידע טלפוני ארצי 03-9733333
קו חם לשעת חירום 1255-081-010
אתר האינטרנט: www.klita.gov.il
דואר אלקטרוני: info@moia.gov.il

משרד ראשי: רח' קפלן 2, קריית בן-גוריון, בניין ב', ירושלים 9195016 02-6752611
מינהל הסטודנטים - אתר אינטרנט: www.studentsolim.gov.il

מחוז הדרום וירושלים: באר-שבע, רח' זלמן שז"ר 31, 08-6261216

פקס 08-6230811

מינהל הסטודנטים ירושלים 02-6214601 פקס 02-6214539/40/42
מינהל הסטודנטים באר-שבע 08-6261219 פקס 08-6261229/232

מרחבים:

מרחב באר-שבע והנגב, רח' זלמן שז"ר 31, באר-שבע 1599-500-921
פקס 08-6280529
מרחב ירושלים ויהודה, רח' הלל 15 1599-500-923
פקס 02-6249398
מרחב אשדוד ואשקלון, שד' מנחם בגין 1, בניין צימר, אשדוד 1599-500-914
פקס 08-8668030

סניפים:

בית-שמש, רח' השבעה 10 02-9939111
פקס 02-9912540
קריית-גת, שד' לכיש 5 08-6878666
פקס 08-6878660
נתיבות, רח' יוסף סמילו 10 08-9938673
פקס 08-9943307
אילת, שד' התמרים 3, מרכז עירוני, קריית הממשלה 08-6341621
פקס 08-6372367
ערד, רח' חן 34 08-6341527
אשקלון, רח' כצנלסון 9 08-9396201 פקס
1599-500-915

08-6790770 פקס
08-6563888 דימונה, רח' הצאלה 8
08-6563880 פקס
08-6897033 שדרות, סמטת הפלדה 8, מקבץ הדיור פרץ סנטר
08-6610614 פקס
08-9961284 אופקים, רח' הרצל 37
08-9962743 פקס

03-5209112 מחוז תל-אביב והמרכז: רח' אסתר המלכה 6, תל-אביב

03-5209121 פקס
03-5209178 פקס, 03-5209184 מינהל הסטודנטים

מרחבים:

1599-500-901 מרחב תל-אביב, אסתר המלכה 6
03-5209173 פקס
1599-500-910 מרחב ראשון-לציון וחולון, רח' ישראל גלילי 3, ראשון-לציון
03-9525893 פקס
1599-500-905 מרחב נתניה והשרון, רח' ברקת 3, נתניה
09-8629435 פקס
1599-500-907 מרחב פתח-תקווה והשפלה, רח' ההסתדרות 26
03-9312606 פקס

סניפים:

1599-500-908 חולון, רח' אילת 36
03-5056997 פקס
08-9378000 רחובות, רח' בנימין 12
08-9390256 פקס
1599-500-906 השרון, רח' התע"ש 23 כפר-סבא
09-7663515 פקס
1599-500-912 רמלה, רח' הרצל 91, קריית הממשלה
08-9208019 פקס

04-8631111 מחוז חיפה והצפון: שד' הפל-ים 15, בנין א', חיפה

04-8622589 פקס
04-8631161 פקס, 04-8631140/1/4/8 מינהל הסטודנטים

מרחבים:

1599-500-922	מרחב חיפה והקריות, שד' הפל-ים 15 בניין ב' חיפה
04-8632336 פקס	
1599-500-920	מרחב גליל עליון, בניין ביג, אזור התעשייה, כרמיאל
04-9580875 פקס	
1599-500-903	מרחב נצרת-עילית, רח' המלאכה 52, בניין "לב עסקים"
04-6564019 פקס	
1599-500-904	מרחב חדרה, רח' הלל יפה 13
04-6108417 פקס	

סניפים:

1599-500-902	הקריות, רח' המייסדים 7, קריית ביאליק
04-8742957 פקס	
04-6720399	טבריה, רח' השומר 47, מרכז קליטה, בניין 2
04-6717061 פקס	
04-6540331	מגדל-העמק, רח' ניצנים 45, מרכז מסחרי, קומה ב'
04-6040376 פקס	
04-9950400	נהריה, דרך העצמאות 9
04-9950404 פקס	
04-6098300/1	עפולה, רח' יהושע חנקין 34
04-6098305 פקס	
04-6818400	קריית-שמונה, בניין צ.ח.ר., כיכר צה"ל
04-6818405 פקס	
04-6920218	צפת, קניון שערי העיר, בניין קלאב מרקט, קומה ב'
04-6820571 פקס	
04-9078301	מעלות, שד' ירושלים 21, קניון רקפות
04-8202996 פקס	
04-9910725	עכו, בניין העירייה, ויצמן 35
04-9916833 פקס	

אתרי משרד העלייה והקליטה:

www.klita.gov.il	אתר המשרד (פועל ב-5 שפות)
http://hebrew.moia.gov.il	האתר להעצמת השפה העברית (פועל ב-6 שפות)
www.2binisrael.org.il	אתר יזמות, מידע וייעוץ עסקי (פועל ב-5 שפות)
www.studentsolim.gov.il	אתר המינהל לסטודנטים עולים (פועל ב-5 שפות)

מידע על הגעת עולים

03-9774111
03-9732143

נתב"ג: סניף משרד העלייה והקליטה
פקס לכבדי שמיעה

משרד החינוך

www.education.gov.il

02-5602222

משרד ראשי

רח' שבטי ישראל 34

ירושלים 91911

02-5602538 או 1-800-250025
02-5603754 פקס

מוקד שירות חינוך וקו פתוח לתלמידים

משרדים מחוזיים:

02-5602222

מחוז ירושלים, רח' כנפי נשרים 22,

04-8632666

מחוז חיפה, שד' הפל-ים 15א'

03-6896666

מחוז תל-אביב, רח' השלושה 2

08-6263333

מחוז הדרום, רח' התקווה 4, באר-שבע

הגף להערכת תארים אקדמיים מחו"ל:

02-5601684

מחוז ירושלים, רח' כנפי נשרים 22, גבעת שאול

04-8632566

מחוז חיפה, רח' הפל-ים 15, בניין המפרש

08-6263255

מחוז הדרום, רח' התקווה 4, באר-שבע

אגף קליטת תלמידים עולים

02-5603619/20

www.education.gov.il/olim

02-5603051

האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

02-5602585

אגף בחינות

03-6896193/4

אגף קידום נוער

02-5604243

האגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

02-5603973, 02-5603280

האגף לחינוך מיוחד

02-5602711

פניות הציבור

המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי ועליית הנוער

03-6898888

<http://kfar-olami.org.il>

המוסד לביטוח לאומי

www.btl.gov.il

02-6709211
1222-6050 *6050

משרד ראשי
מרכז מידע ארצי

משרד הכלכלה

www.economy.gov.il

02-6662000

רח' בנק ישראל 5,

מוקד הכלכלה

(לטיפול בקליטת שאלוני הרשמה
ובבקשות לתמיכה בשכר הלימוד)

1222-2969 *2969 או

שירות התעסוקה הישראלי

www.taasuka.gov.il

02-5013100, 02-5013111

ירושלים, רח' יפו 21

03-7634111

תל-אביב, רח' דרך מנחם בגין 125, מגדל הקריה

04-8303300

חיפה, רח' שיבת ציון 60

08-6264164

באר-שבע, רח' התקווה 4

לרשימת הלשכות המלאה פנו לאתר שירות התעסוקה.

משרד הבריאות

www.health.gov.il

קול הבריאות

08-6241010 או *5400

מוקד השירות הטלפוני של משרד הבריאות

נציבות קבילות הציבור

02-5655964 פקס 08-6241010 או *5400

רח' ירמיהו 39, ירושלים 9101002

02-5655985 *5400, פקס

היחידה הארצית למכשירי שיקום וניידות

02-6706980/1/2

אגף השיקום

לשכות הבריאות

לרשימה המלאה, היכנסו לאתר משרד הבריאות.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

www.molsa.gov.il

03-6393938

תחנות מידע וייעוץ לעיוור

02-5085400

האגף לשירותי רווחה ושיקום

שי"ל - שירות ייעוץ לאזרח של משרד הרווחה

www.shil.info

1-800-50-60-60

קו מידע ארצי

הסתדרות הנוער העובד והלומד

www.noal.org.il

03-5125125

מרכזיה

1222-1121 * או 1121

טלמסר 24 שעות ביממה בנושא זכויות צעירים בעבודה

מועצת תנועות הנוער בישראל (מת"ן)

www.tni.org.il

03-7369101 פקס 03-5354777

רח' היסמין 1, רמת אפעל

פירוט תנועות הנוער ודרכי התקשרות ניתן למצוא באתר האינטרנט של מת"ן.

האגודה הישראלית למען ילדי עולים

www.iaic.org.il

03-6394333

כתובת דואר אלקטרוני info@iaic.org.il

רחוב המסגר 9, תל-אביב 6777658

אגודת יד ביד

www.yadbeyad.org.il

03-6203141

רח' הנביאים 36, תל-אביב 6407212

נע"ן - נוער עונה לנוער

מוקד טלפוני המופעל במסגרת "מענה" (מרכז ייעוץ והכוונה לנוער) ואשר מגיש עזרה

לבני נוער במצוקה. פועל בימים א-ה בין השעות 17:00-20:00. 02-6249959/79

עלם - עמותה לנוער במצבי סיכון

www.elem.org.il

03-6470319 פקס, 03-7686666

רח' הירקון 35, בני-ברק 51204

מרכזי נוער הפוך על הפוך (בחסות עמותת עלם) - לרשימה המלאה ולפרויקטים נוספים של עמותת עלם, היכנסו לאתר העמותה.

עמותת "אופק לילדינו"

ארגון ארצי של הורים לילדים לקויי ראייה ועיוורים, העמותה עוסקת בתמיכה הדדית, שירותים ייחודיים לילדים ולמשפחות, וכן במתן מידע, סנגור ומימוש זכויות.

טלפון 02-6599553 פקס 02-6522614

רח' דקל ראובן 8, ת"ד 925, ירושלים 9100802

משעולים

www.misholim.org.il

מרכז לטיפול באמנויות הפועל למען רווחתם ועתידם של ילדים ובני נוער המתמודדים עם קושי רגשי, התנהגותי או חברתי.

02-5672164 פקס, 02-5619765

רח' יובב 7, מלחה, ירושלים

מכון סאמיט, היחידה למתבגרים

www.summit.org.il

היחידה למתבגרים במכון סאמיט מטפלת במתבגרים בני 18-23 אשר להם בעיות נפשיות, חברתיות וכד'.

02-6733548

רח' הרצוג 39, ירושלים

החברה להגנת הטבע

www.teva.org.il

מוקד טלטבע: 057-2003030 03-6388688

מוקדי חירום

100

משטרה

101

מגן דוד אדום

102

מכבי אש

103

חברת החשמל

104

פיקוד העורף

106	מוקד עירוני
118	קו חירום ארצי לאלימות במשפחה
1202	קו חירום לנפגעי/ות תקיפה מינית
1-800-363-363	נט"ל, מרכז סיוע נפשי במצבי לחץ על רקע פעולות איבה
1201	ער"ן (עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה)

רשימת פרסומים בעברית להזמנה בדואר

ניתן להזמין חוברות ועלונים בשפות מאגף מידע ופרסום שבמשרד העלייה והקליטה. הפרסומים יישלחו אליכם בדואר ללא תשלום.

להזמנת פרסומים בעברית, סמנו את הפרסומים שברצונכם לקבל בדואר, ושלחו את ההזמנה לכתובת שלהלן:

משרד העלייה והקליטה, אגף מידע ופרסום, רח' הלל 15, ירושלים 9458115

מדריך לעולה

דיור

תעסוקה

חינוך

שירות עולים בצה"ל

זכויות של אנשים עם מוגבלות

לאן לפנות

מצפים לך בבית

נפגעי פעולות איבה

רישום עולים לקופות חולים

כללי רחצה בים

עלון סל"ע - סדנאות לחיפוש עבודה

מפת ישראל

יומן שבועי לעולה תשע"ה

עלון כתובות וטלפונים - משרד העלייה והקליטה

רשימת הפרסומים בשפות נוספות מופיעה בכל פרסומי אגף מידע ופרסום בשפות, וכן באתר המשרד: www.klita.gov.il

נא כתבו את פרטיכם למשלוח הדואר:

שם פרטי ומשפחה _____

כתובת _____ מיקוד _____

תאריך _____

רגע מזמנך!

מתוך רצון לשפר ולייעל את המידע המוגש לך, נודה לך מאוד אם תואיל לענות על השאלות שלהלן:

1. היכן קיבלת את הפרסום "חינוך"?

נמל-התעופה משרד העלייה והקליטה מקום אחר

פרט _____

2. באיזו מידה סיפק לך פרסום זה את המבוקש?

1 2 3 4 5

הערות: _____

3. האם פרסום זה סייע לך בתהליך הקליטה בישראל?

כן/לא, פרט _____

4. האם המידע בפרסום זה מנוסח בצורה מובנת וברורה?

כן/לא, פרט _____

5. חווה דעתך על-פי דירוג מ-1 עד-5 (5 היא הרמה הגבוהה ביותר)

1 2 3 4 5 ■ מידת בהירות הניסוח

1 2 3 4 5 ■ מידת פירוט מספקת

1 2 3 4 5 ■ עיצוב החוברת

1 2 3 4 5 ■ מידת השימוש בחוברת

נודה לך אם תענה/י על כמה שאלות המיועדות לשימוש המשרד בלבד:

מקצוע: _____ מין: זכר נקבה גיל: _____

ארץ מוצא: _____ שנת עלייה: _____

מקום מגורים: _____ תאריך: _____

את הטופס המלא נא לשלוח לכתובת:

משרד העלייה והקליטה, אגף מידע ופרסום, רח' הלל 15, ירושלים 9458115

או לשלוח לפקס שמספרו 02-6241585.

לחילופין, ניתן להניח את הטופס בתיבת שירות לציבור במשרד העלייה והקליטה הקרוב למקום מגוריך.

נודה על שיתוף הפעולה וקליטה קלה ומוצלחת.

